Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 209 (9855). ● 1990 йил 1 ноябрь ● пайшанба ● Баҳоси 3 тийин.

ҲАММА УЧАСТКАЛАР УЧУН ПАСПОРТ

● «АНГРЕНСКИЙ» кўмир кони маъмурияти билан шаҳар санитария-эпидемиология станцияси ўртасидаги шартнома асосида корхонанинг барча ишлаб чиқариш участкалари паспортлаштиришдан ўтиши лозим. Мутахассислар меҳнат шароитини, ҳаво ҳолатини, ёруғлик даражасини, шовқинни... ўрганишади. Конининг йигирмата участкаси текшириб бўлинганидан кейин бу ердаги ишчиларнинг маошига қўшимча ҳақ белгиланди. У ўрта ҳисобда ойлик иш ҳақининг 12 фоизини ташкил этди. Участкалар паспортларида уч ой муддат ичида бартараф этиш зарур бўлган барча камчиликлар қайд этилган. [ЎзТАГ].

Ҳар йилгидан кўп бўлади

БУ ЙИЛНИ бекорга «деҳқончилик йили» деб аташмаяпти. Қаерга, қай соҳага қараманг, у пахтачиликми, канопчилик ёки мевами — олинган ҳосил ҳар йилгидан мўл, ҳар йилгидан сифатлидир. Пискентдаги «Ўзбекистон» шўро хўжалигида ҳам шундай бўлди. 1981 йилдан бери узумчиликда бирор марта бўлса ҳам режасини бажармаган хўжалик бу йил уни ошиғи билан адо этди, 1880 тонна ўрнига 2200 тонна узум олинди. Ҳосилдорлик 92 центнерга етди.

Ҳозиргача 300 минг сўмликдан ошиқ маҳсулот сотилди.

Ислом Абдуллаев, Эргаш Мақсудов, Матлуба Соҳибовалар бошлиқ бригадаларда режанинг 120—135 фоизи миқдорида узум топширилди.

Хўжалик деҳқонлари етиштирилган ҳосилдан ўз заводларида 600 тонна тоза шароб, 5 тонна узум шарбати, 1000 тонна қувватли шароб олишди.

Т. ҚОСИМОВ.

Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг мажлиси тўғрисида

АХБОРОТ

31 октябрь куни Тошкентда Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг учинчи сессияси ўз ишини давом эттирди. Мажлисни Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг Раиси М. И. Ибрpremier Иброҳимов очди.

Ўзбекистон ССЖ Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби И. А. Каримов депутатлар ҳузурида нутқ сўзлади.

У кейинги вақтда жумҳуриятда рус тилида сўзлашувчи аҳолига нисбатан гўё марказий матбуот орқали, бошқа йўллар билан салбий муносабат кучаймоқда, деган фикр зўр бериб тарқатилаётганини айтди. Буларнинг ҳаммаси ҳақиқатга тўғри келмайди ва миллатлараро муносабатларда ўринсиз кескинликни вужудга келтиришгагина кўмаклашмоқда. Жумҳуриятнинг бирорта ҳам фуқароси, қайси миллатга мансублигидан қатъий назар, ҳеч қачон камситилмайди. Биз дўстлигимизни бутун чоралар билан мустаҳкамлашимиз, бир-биримизга нисбатан ҳурмат-эҳтиром билан муносабатда бўлишимиз керак.

Бозор муносабатларига ўтиш туфайли жумҳурият олдида жиддий вазифалар ва синовлар турибди. Шундай шароитда Ўзбекистоннинг бутун кўп миллатли халқининг жипслашувигина олға томон силжишга, одамлар фаровонлигини оширишга кўмаклашади.

Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари А. П. Хлебушкина (56-Дўстлик сайлов округи), Ш. К. Ҳайруллаев (169-Бухоро сайлов округи), Х. Ш. Шарофиддинов (357-Сариосиё сайлов округи), А. Исаев (201-Томди сайлов округи), В. Р. Ниёзматов (73-Наримонов сайлов округи), А. Қўчқоров (251-Ҳаққулобод сайлов округи), К. В. Гребешков (207-Ленин сайлов округи), В. Н. Маҳмудов (364-Арнасой сайлов округи), Т. Р. Каримова (130-Олтинкўл сайлов округи), В. Г. Гришчук (116-Олмазор сайлов округи), Муҳаммад Саид хожи Аҳмаджон Раҳматулло ўғли (460-Юқорибоғ сайлов округи), О. К.- С. Адаманов (325-Жом сайлов округи), А. Н. Возненко (400-Қурилиш сайлов округи), В. М. Карабельников (24-Завод сайлов округи), А. П. Солуянов (398-Фрунзе сайлов округи), Д. Ёқубов (249-Чортоқ сайлов округи), П. И. Саидазимов (243-Марказий сайлов округи) Ўзбекистон халқлари ўртасидаги анъанавий байналмилал муносабатларни мустаҳкамлаш зарурлигини қўллаб-қувватлаб гапирдилар.

Шундан кейин депутатлар қонун лойиҳаларини муҳокама қилишга ўтдилар.

Қонунчилик, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот масалалари комитетининг раиси Э. Х. Халилов милиция ходимларини ҳуқуқий ва ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишни кучайтириш тўғрисидаги қонун лойиҳаси хусусида маъруза қилди.

Музокараларда Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари Т. Б. Ражапов (129-Кўмакай сайлов округи), Ш. Рўзимуродов (240-Қишлиқ сайлов округи), Б. Р. Парпиев (126-Панфилов сайлов округи), Ш. Нарзиев (171-Ғиждувон сайлов округи), Х. Ш. Шарофиддинов (357-Сариосиё сайлов округи), В. Р. Ниёзматов (73-Наримонов сайлов округи), Р. Х. Абдуллаев (409-Марғилон сайлов округи), Н. А. Исмоилов (222-Қайнарбулоқ сайлов округи), Ўзбекистон ССЖ прокурори Б. М. Мустафоев ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Депутатлар қонун лойиҳасини асос учун қабул қилдилар ва уни узил-кесил ишлаб чиқиш учун Олий Кенгаш комитетига топширдилар.

Сўнгра Ўзбекистон ССЖнинг Ҳарбий комиссариати тўғрисидаги Низом лойиҳаси кўриб чиқилди. Ушбу масала юзасидан Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашининг Раиси Ш. Р. Мирсаидов сўзга чиқди.

Низом лойиҳасини муҳокама қилиш чоғида Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари У. З. Олимов (371-Дўстлик сайлов округи), Р. Р. Раҳмонов (214-Тўқбой сайлов округи), М. П. Хопбоев (343-Термиз сайлов округи), М. М. Мироқов (227-Майманоқ сайлов округи), Муҳаммад Солиҳ (Мадаминов Салой) (35-Профессорлар сайлов округи) сўзга чиқдилар.

Депутатлар муҳокама чоғида тушган мулоҳаза ва таклифларни ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССЖнинг ҳарбий комиссариати тўғрисидаги Низомни қабул қилдилар.

Депутатлар қонунчилик, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот комитети тақдим этган «Савдода суиистеъмоллар ва чайқовчилик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги Ўзбекистон ССЖ қонунини иккинчи муҳокамада қабул қилдилар.

Ўзбекистон Олий Кенгашининг рус тилидаги «Народное слово» газетаси таъсис этилди.

«Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталарининг бош муҳаррири этиб Ўзбекистон Журналистлар уюшмасининг раиси, ССЖИ халқ депутати А. Ғ. Мухторов тасдиқланди.

1991 йилнинг биринчи январидан жумҳурият Олий Кенгаши ва ҳукуматининг тожик тилида чиқадиган «Ҳақиқати Ўзбекистон», қрим татар тилидаги «Ленин байроғи», қозоқ тилидаги «Дўстлик туи» газеталари нашр этишга қарор қилинди.

Ўзбекистон ССЖ Конституциявий назорат комитети, Ўзбекистон ССЖ халқ депутатларига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси, Ўзбекистон ССЖнинг бир қанча вилоят ва Тошкент шаҳар судлари таркибига ўзгаришлар киритилди. Ўзбекистон ССЖ Давлат нарх комитетининг раиси Қ. А. Аҳмедов Марказий сайлов комитетининг раиси этиб сайланди.

Олий Кенгашнинг Мудофаа масалалари комиссияси Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг мудофаа, давлат хавфсизлиги ва ҳарбий хизматчиларни ижтимоий ҳимоя қилиш масалалари комитетига айлантирилди. Депутат В. Р. Ниёзматов комитет раиси этиб сайланди.

Олий Кенгашнинг қарори билан ички ишлар иттифоқ—жумҳурият вазирлиги жумҳурият вазирлигига айлантирилди.

Б. Ф. Сатин ва Д. А. Усатов жумҳуриятдан ташқарига жўнаб кетганликлари ва депутатлик вазифаларини бажаролмасликлари муносабати билан уларнинг шахсий аризаларига кўра улар Ўзбекистон ССЖ халқ депутати ваколатларини соқит қилишлари тўғрисида қарор қабул этилди.

Олий Кенгаш Ўзбекистон ССЖ Вазирлар кенгаши раисининг собиқ ўринбосари А. Р. Хўжаевни ва Ўзбекистон ССЖнинг собиқ ижтимоий таъминот вазири Х. Е. Ёқубжоновани эгаллаб турган лавозимларидан озод қилиш тўғрисида илгари қабул қилинган фармонлар таърифини ўзгартирди.

Сессия иши давом эттирилади.

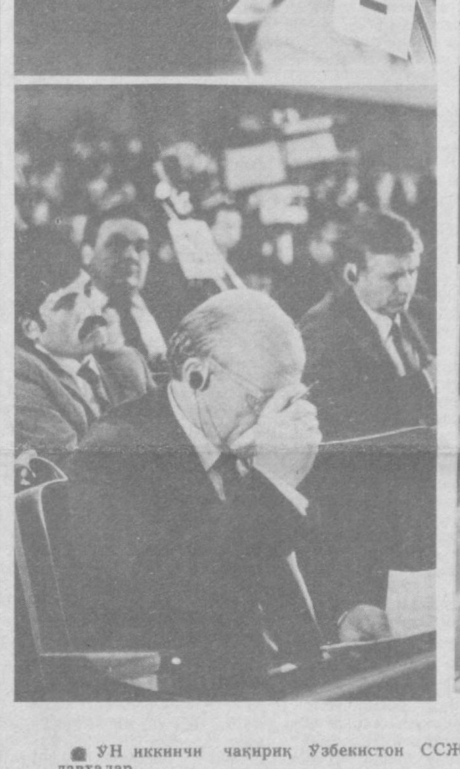

● ЎН иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг учинчи сессияси мажлислар залидан сурат—лавҳалар.
Суратқаш Н. МУҲАММАДЖОНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ III СЕССИЯСИ

1991 ЙИЛДА ЎЗБЕКИСТОН ССЖНИ ИҚТИСОДИЙ ВА ИЖТИМОИЙ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ КЎРСАТКИЧЛАРИ ҲАҚИДА

ЎзССЖ Вазирлар Кенгаши Раисининг ўринбосари, жумҳурият давлат режа қўмитаси раиси Б. С. ҲАМИДОВ маърузаси

Ҳурматли ўртоқлар! Ўзингизга маълум, иттифоқда, шу жумладан жумҳуриятимизда иқтисодий вазият жуда оғир. Бундай шароитда аҳоли турмушини яхшилашнинг бирламчи вазифаларини ҳал этишга яқиндан ёндашиш зарур. Иқтисодиётни ривожлантириш йўлларини асосий ва пухта ўйлаб аниқлаш биринчи даражали аҳамиятга эга. Бу шунинг учун ҳам муҳимки, Ўзбекистоннинг кейинги йилда иқтисодий ривожланиши бозор муносабатларига ўтиш асосида амалга оширилади. Бу ҳақда сизга ўртоқ Мирсаидов кеча мукаммал ахборот бердилар.

Жумҳурият иқтисодий аҳволига баҳо бериб, шуни эслатмоқчиман. Қатор жумҳуриятлардаги вазиятнинг кескинлашуви оқибатида келиб чиққан йирик йўқотишлар, ўзаро ишлаб чиқариш алоқаларининг бузилиши, шартнома мажбуриятларининг барбод бўлиши, асбоб-ускуна, хом ашё, озиқ-овқат ва саноат маҳсулотларининг кам етказиб берилиши Ўзбекистоннинг ривожланишига ҳам ўз таъсирини кўрсатди. Бу қийинчиликларни ҳар бир вилоят, шаҳар, қишлоқ, хуллас, жумҳуриятимизнинг ҳар бир кишиси сезиб турибди.

Шундай оғир аҳволга қарамай Президентимиз, ҳукумат, маҳаллий Советлар томонидан кўрилган чоралар, меҳнат жамоаларининг ва жумҳуриятимиз барча меҳнаткашларининг фаол меҳнатлари туфайли вазиятни бирмунча яхшилашга эришилди, кўпчилик минтақалар ва бутун иттифоққа нисбатан ишлаб чиқаришнинг ҳақиқий ўсишига эришилди.

Амалга оширилаётган, ҳамда энг аввало, кам маош оладиган кишиларни ҳимоя қилиш билан боғлиқ чора-тадбирлар бу силжишларга эришишда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди.

Амалга оширилган тадбирлар эвазига шу йилнинг бошидан буён миллий даромадимиз 8,7 фоизга ошди, таққослаш учун шуни айтиб ўтиш кераккй, ўтган 4 йил мобайнида ҳар йили ўртача олганда миллий даромадимиз атиги 3 фоиздан ошган эди.

1989 йилнинг шу даврига нисбатан саноат ишлаб чиқариш ҳажми 2,7 фоизга ошди, меҳнат унумдорлиги эса — 1,3 фоизга. Халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқариш 7,9 фоизга ошди.

Деҳқонларимиз барча экинлардан яхши ҳосил етиштирдилар. Шу кунларда ғалла ўрими тугалланяпти, макка, шоли, сабзавот, полиз, ҳўл мева ва узум ҳосилларини йиғиштириш юмушлари ниҳоясига етай деб қолди. Пилла етиштириш режалари ортиғи билан бажарилди. Пахта йиғим-терим ишлари ҳар қачонгидан ҳам оператив уюштирилди. Натижада, бугунги кунга келиб 5,0 миллион тонна пахта тайёрланди, ёки планга нисбатан 255 минг тонна кўпдир. Чорва учун озуқа жамғариш ишлари ўтган йилга нисбатан анча фаол олиб борилмоқда.

Ҳозир дала ва фермаларнинг асосий маҳсулотларини харид қилиш ўсмоқда.

Ижобий силжишларга баҳо берган ҳолда Президентимиз Ислом Абдуғаниевич таъкидлаб ўтганларидек, бу ютуқларнинг барчаси тақчилликни бартараф этиш йўлидаги дастлабки қадамлардир деб қаралиши керак.

Рўй бераётган нохуш жараёнларнинг кескинлашуви айниқса истеъмол бозоридаги аҳволда сезиларлидир. Молларнинг бирмунча кўпайишига қарамай, уларни ишлаб чиқариш суръатлари аҳолининг талабидан анча орқада қолмоқда. Кўпгина ҳаётий зарур моллар тақчил моллар тоифасига ўтиб қолди, арзон-гаров моллар турлари йўқолиб бормоқда.

Чайқов бозоридаги нархлар тобора ошиб бормоқда. Жумладан, 1 килограмм мол гўштининг нархи 10—12 сўмгача, қўй гўштининг нархи эса 15—17 сўмгача, сметананинг нархи 4—6 сўмгача етган бўлса, 1 пачка сигаретанинг нархи бугунги кунда 5 сўмга чиқди.

Қандай оила бундай нархларга чидай олади? деган савол туғилади.

Моддий техника таъминотининг қониқарсизлиги бу йилги топшириқларни бажаришга ниҳоятда салбий таъсир кўрсатди. Масалан, ўтган давр ичида жумҳуриятга 65 минг тонна цемент, ярим миллион метр қувур кам етказиб берилди.

Ёғоч материаллари йиллик ҳажмининг ярмидан камроғи олинди. Хом ашё ва материалларнинг етказиб берилмаслиги капитал қурилиш, енгил, маҳаллий, озиқ-овқат ва бошқа қайта ишлаш саноати тармоқлари ишига айниқса жиддий таъсир кўрсатди.

Юзлаб миллион сўмлик асосий фондларни ишга тушириш, 180 минг квадрат метр уй-жойни, 24 минг ўқувчига мўлжалланган мактабларни ва 3,3 минг ўринга мўлжалланган болалар боғчаларини ва бошқа социал соҳа объектларини фойдаланишга топшириш ишлари барбод бўлмоқда.

Айниқса Ўзбекистон енгил саноати вазирлиги системасида халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришдаги имкониятлардан оқилона фойдаланилмаяпти. Энг зарур товарларнинг анчагина қисми саноат тармоқлари томонидан ишлаб чиқарилмади ва оқибатда бу моллар тақчиллиги кун сайин ортиб бормоқда.

Қишлоқ хўжалигида эришилган ютуқлар билан бир қаторда жиддий камчиликлар ҳам бор. Хўжаликлар техниканинг етишмаслигидан шикоят қилмоқдалар, лекин йиғим-терим пайтида 4 мингдан кўпроқ терим машинаси бекор турди. Бу эса бир йилда ишлаб чиқариладиган машиналар сонига тенг. Ҳосилдорлик яхши бўлганлигига ва харид нархлари ошганлигига қарамай, деярли барча вилоятлар ва Қорақалпоғистон томонидан давлатга сабзавот сотиш, Сирдарё, Фарғона ва Тошкент вилоятларида картошка сотиш камайиб кетди. Қорамолларнинг сони тобора камайиб бормоқда.

Иқтисодиётдаги бу салбий тенденцияларнинг сақланиб қолаётганлиги жиддий ҳавотир уйғотмоқда. Улар халқ хўжалигидаги аҳволни соғломлаштиришга қаратилган тадбирлар комплексини кучайтириш ва амалга оширишни давом эттириш зарурлигидан, мураккаб ижтимоий-иқтисодий вазифаларни ҳал этишга пухта ҳолда жиддий ёндашиш кераклигидан далолат бермоқда.

Шунинг учун ҳам мен айтмоқчиманки, келаси йилда биз шу йили эришилган унча катта бўлмаган ютуқларимизни сақлаб қолишни ўйлашимиз ва бунинг учун бор кучимизни сарфлашимиз керак.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистонни 1991 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш лойиҳасининг кўрсаткичлари мазмуни ва йўналиши юқорида баён этилган сабабларни ҳисобга олиб янгича қоидалар асосида белгиланиши лозим. Улар орасида қуйидагиларга тўхтаб ўтмоқчиман: биринчидан, иқтисодий ўсиш жараёнида ижтимоий масалаларни комплекс ҳал этилишига, сифатни яхшилаш ва аҳоли турмуш даражасини кўтариш, айниқса болалар, аёллар, пенсионерлар, ногиронлар ва ижтимоий ҳимояга муҳтож бўлган одамларнинг яшаш шароитини яхшилаш каби масалаларга марказий ўрин ажратилган;

иккинчидан, Ўзбекистоннинг давлат мустақиллиги тўғрисидаги декларацияга асосан 1991 йилда ривожланишнинг энг муҳим кўрсаткичлари жумҳурият халқ хўжалигининг ва халқимиз манфаатларининг бирлиги нуқтаи назарларидан ишлаб чиқилган;

учинчидан, бошқа регионлар ва марказ билан ўзаро алоқалар жумҳуриятимиз учун тенг ва манфаатли негизга ўтказилмоқда, шу жумладан минерал хом ашё ва бошқа ресурслардан самарали фойдаланиш масалаларида ҳам шундай йўл тутилмоқда;

тўртинчидан, жумҳуриятимизнинг ўз маблағлари ижтимоий юксалтириш ва хўжаликни ривожлантиришнинг асосий манбаи бўлиб қолади;

бешинчидан, ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг барча самарали услубларидан кенг фойдаланиш ва унинг илмий-техник даражасини ошириш, барча меҳнаткашларнинг меҳнатга қизиқишини кучайтириш, мулкчиликнинг барча шакллари тенглиги принципларини амалга ошириш ва ташаббускорлик ҳамда уддабуронликни рағбатлантириш.

1991 йилда аҳолининг моддий ишлаб чиқаришда бандлигини ошириш бўйича кўпгина чораларни амалга ошириш мўлжалланган. Булар — ижтимоий соҳани жадал ривожлантириш ҳисобига, шунингдек корчалонлик фаолиятини, деҳқончилик хўжаликларини кенгайтириш, ноҳия саноат комбинатларини, косибчилик артелларини ташкил этишни давом эттириш, косиблар, майда ҳунармандлар, халқимизнинг анъанавий меҳнат турлари билан шуғулланувчилар учун шароитлар яратиш асосида амалга оширилади.

Ижтимоий кафолатларни амалга ошириш юзасидан ишларни кучайтиришимиз керак. Касаллик туфайли нафақалар бериш, ўз томорқаларида ишлайдиган ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топшириш бўйича шартнома тузган аҳоли учун пул тўланадиган отпускалар ва пенсиялар олиш ҳуқуқи шулар жумласига киради. Ўтган давр ичида 100 мингдан ортиқ меҳнаткашлар шундай шартномалар тузганлар. Ўзбекбирлашув, давлат меҳнат қўмитаси, қишлоқ хўжалиги бўйича давлат-кооператив қўмитаси ва маҳаллий Советлар ижроия қўмиталари бу йўналишда ишларини кескин яхшилашлари керак бўлади.

Янги меҳнат жойлари ташкил этиш, иш шароитини яхшилаш, ишлаб чиқилаётган дастур асосида меҳнатнинг янги шаклларидан фойдаланиш натижасида келаси йили унумли меҳнат жараёнига 270 мингдан кўпроқ кишини жалб этиш кўзда тутилган. Бу меҳнат ресурсларининг йиллик ўсишидан кўпроқ демакдир, бунинг натижасида ҳозирги кунда иш билан банд бўлмаган 110 мингдан ортиқроқ аҳолини иш билан таъминлаш имконини беради.

Президентимизнинг яқинда қабул қилинган фармонларига асосан амалга оширилаётган улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва байналмилал-жангчилар учун қўшимча енгилликлар ва нафақаларни давом эттириш 1991 йилда ҳам кўзда тутилган. Бундай имтиёзлар ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар оиласига ва кўп болали оналарга ҳам тегишлидир.

Келаси йилда қабул қилинган қарорларга асосан медицина, халқ таълими, маданият ва бошқа соҳаларнинг ходимларига ўртача ойлик иш ҳақлари 35 фоизга оширилади. Пенсия ҳақидаги янги қонун, оилалар учун нафақаларнинг ягона системаси, жумладан боласи бир ярим ёшга етгунча минимал ойлик иш ҳақининг 50 фоизини тўлаш жорий этилади, олий ва ўрта таълим юртлари ўқувчилари учун стипендия миқдори оширилади.

Аҳолининг пул даромадлари, мўлжалланган ойликнинг оширилиши ва ижтимоий

(Давоми 2-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ III СЕССИЯСИ

Б. С. ҲАМИДОВ маърузаси

(Боши 1-бетда).

фондлардан тўловларни ҳисобга олган ҳолда, ҳамда бошқа манбаларни ҳисобга олиб, келаси йилда ўрта ҳисобда 25 фоиз ошади, жон бошига ҳисоблаганда аҳолининг реал даромадлари 5 фоизга ошади. Бу бизнинг олдимизга истеъмол молларни ва хизмат кўрсатишни ошириш, якка тартибда уй-жой қуришни кенгайтириш вазифасини қўяди, меҳнат билан топилган пулнинг тўғри ва оқилона сарф қилинишини таъминлаш керак бўлади.

1991 йилда 15 миллиард сўмликдан зиёдроқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш имкониятлари излаб топилди. Бу жорий йилдагига нисбатан қарийб 1,5 миллиард сўм кўпдир. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришга жумҳурият ҳудудида жойлашган барча корхона ва бирлашмалар кенг жалб этилади. Ушбу вазифаларни ҳал этишда енгил, машинасозлик ва бошқа соҳалар қувватларини ошириш билан бир қаторда, район саноат комбинатларини янада кенгайтиришга муҳим аҳамият берилмоқда, уларнинг сони кескин кўпайтирилиши лозим.

Шуни ҳам таъкидлаш керакки, ноҳия саноат тармоқларини кенгайтириш ва улар фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича олиб борилаётган ишлар етарли даражада эмас. Ижроия қўмиталари ноҳия саноат комбинатларига бинолар ажратиш ишини чўзмоқдалар, улар учун ажратилаётган асбоб-ускуналар ва материаллар етарли бўлмаяпти. Бу масалалар тезкорлик билан ҳал этилса, 1991 йилда 27 минг кишини иш билан таъминлаш мумкин бўлади ва халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш яна 130 минг сўмга кўпаяди.

Озиқ-овқат масаласига келганда, биз 1991 йилда гўшт истеъмол қилишни киши бошига йилига 36 килограммга етказиш (ушбу йилда бу кўрсаткичнинг 32 килограмм бўлиши кутилмоқда), сут ва сут маҳсулотлари истеъмолини 215 килограммга етказиш вазифасини қўйиш ва шунга эришиш зарур деб ҳисоблаймиз. Бошқа озиқ-овқат турлари бўйича ҳам анча ўсиш кўзда тутилмоқда. Бу кўрсаткичларга эришиш учун озиқ-овқат маҳсулотлари, айниқса гўшт ва сут, ғалла, ун, картошка ишлаб чиқаришни мумкин қадар кўпайтириш билан бир қаторда уларни бевосита алоқалар бўйича бошқа жумҳуриятлардан ва чет эллардан олиб келишни кўпайтириш талаб этилади. Шу мақсадда қатор иттифоқдош жумҳуриятлар билан шартномалар имзоланди, бу ишлар бундан кейин ҳам давом эттирилади.

Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш, бевосита шартномалар бўйича озиқ-овқатлар ва ноозиқ-овқат молларини харид қилишдан келиб чиққан ҳолда давлат ва кооператив савдоси чакана товар оборотининг ҳажмини шу йилга нисбатан 6 фоиз кўпайтириш назарда тутилмоқда.

Келгуси йилда назарда тутилаётган савдо ва хизматлар кўрсатиш ҳажмларини ўстиришни таъминлаш учун вазирликлар ва идоралар, маҳаллий шўролар савдо, маиший хизмат корхоналарини, майда қайта ишлаш корхоналарини хусусийлаштириш ишини тезлаштириш зарур.

Аҳолини уй-жой билан таъминлаш жумҳуриятимиздаги энг кескин муаммолардан бўлиб қолмоқда. 1991 йилда фойдаланишга топширилган уй-жойларнинг умумий ҳажми 10,8 миллион квадрат метрга тенг бўлиб, уларнинг учдан икки қисми қишлоқ жойларига тўғри келади. Шахсий уй-жой қурилишининг ҳиссаси 60 фоизни ташкил этади.

Юқорида айтилган уй-жой ҳажми аҳоли жон бошига бўлган 11,9 квадрат метрдан 12,1 квадрат метргача кўпайишини таъминлайди.

Маҳаллий ижроия қўмиталари, банклар, савдо вазирлиги ва Ўзбекбирлашув шахсий уй қурувчиларга ер участкаси ажратиб беришда, бинокорлик материаллари харид қилишда, банк ссудаларини ажратишда ҳар томонлама ёрдам беришлари керак. Корхоналар ва ташкилотларнинг маблағларидан ҳам кенг фойдаланиш зарур.

Газлаштириш ва сув таъминотини яхшилаш ишларини жадал ривожлантиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Ҳаммамизга маълумки, ҳукуматнинг, Президентимизнинг махсус фармонлари, газлаштириш ва сув таъминоти бўйича дастурига асосан 1991 йилда жумҳуриятда газлаштириш ишини кескин кўпайтириш ҳамда 1990 йилдагига нисбатан 3 баравар ошириш назарда тутилмоқда. 4994 километр газ тармоқлари қурилади ва 110 мингдан ортиқ хонадонга табиий газ киритилиши мўлжалланган. Натижада бу йил бошида жумҳурият қишлоқларининг 17 фоизи газлаштирилган бўлса, бу кўрсаткич 1991 йил охирига бориб 22 фоизни ташкил этади.

Истеъмолчиларни газ жиҳозлари, ГРП ва бошқа ускуналар билан таъминлаш масалаларига алоҳида эътибор берилмоқда. Бунинг учун Ангрен тажриба-экспериментал, Фарғона газ плиталари заводларининг ишлаб чиқариш қувватларини ошириш кўзда тутилмоқда.

Аҳолини ва ижтимоий-маданий объектларни биринчи галда газ билан таъминлаш мақсадида газ плиталарини ажратиш вилоят газлаштириш идораси зиммасига юклатилди ва бу борада махсус қарор қабул қилинди. Бу ҳол аҳолини зангори олов билан таъминлаш масалаларини ҳал этишни кескин тезлаштиради.

Сув таъминоти масалаларига ҳам анча катта эътибор берилмоқда.

1991 йилда 5172 километр узунликда сув қувурлари ва тармоқлари қуриб, ишга тушириш назарда тутилмоқда. Ўсиш 1990 йилдагига нисбатан 1738 километрни ташкил этади ва натижада яна 500 минг кишини сифатли ичимлик сув билан таъминлаш имконияти туғилади.

Туямўйин — Нукус, Туямўйин — Урганч сув қувурларининг иккинчи, учинчи навбатлари қурилиши, Дамхўжа — Навоий — Бухоро, Крестьянский ва Ҳожиипак, Советобод — Андижон ва бошқа сув қувурлари ҳамда шаҳобчалари қурилиши давом эттирилади.

Бу вазифаларнинг ҳал этилиши 1991 йил охирига бориб шаҳар аҳолисининг сув таъминотини 84,7 фоизга, қишлоқ жойларда эса 56 фоизга етказиш имкониятини беради.

Белгиланган вазифаларни амалга ошириш ва қўшимча қувурлар билан таъминлашни яхшилаш мақсадида Ўзбекистон металлургия заводида йилига 15 минг тонна қувур ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган агрегатни 1991 йилда ишга тушириш назарда тутилмоқда. Бу агрегат учун асбоб-ускуналар жумҳурият машинасозлик корхоналарида ишлаб чиқарилган. Шунингдек, Ўзбекистон ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар ишлаб чиқариш комбинатига вентиллар ишлаб чиқаришни ташкил этиш топширилган. Бугунги кунда бешта металл қуйиш машиналари олинган бўлиб, қисқа вақт ичида комбинат маҳсулот бера бошлайди.

Олмалиқ кон-металлургия комбинати ва «Узторцветмет» бирлашмаси кабель заводларига қўшимча равишда мис ва алюминий бермоқда. Бундан аҳолининг якка тартибда қурилаётган уй-жойлари учун электр симлари ишлаб чиқарилмоқда.

Халқ таълими соҳалари янада ривожланади. Болаларни мактабгача муассасалар ва мактаблар билан таъминлаш мақсадида барча манбаларни ҳисобга олган ҳолда 58,6 минг ўринли боғча-ясли ва 252 минг ўринли мактабларни қуриб ишга тушириш мўлжалланмоқда. Қурилишнинг бу ҳажмлари боғчалар билан таминланганлик даражасини 45 фоизгача етказиш, 1991 йилда авария ҳолатидаги 144 минг ўқув жойини алмаштириш ва биринчи сменада ўқийдиган болалар сонининг улушини 76 фоизгача етказиш имконини беради.

Касалхоналарнинг қуввати 5,5 мингга ошади, амбулатория-поликлиника ўринлари 18 мингга кўпаяди. Шу билан бирга, болалар касалхоналаридаги ўринлар сонини кўпайтиришга алоҳида эътибор берилади.

Мўлжалдаги ишларимизнинг амалга оширилиши жумҳуриятимиз аҳолисининг шифохоналар билан таъминланганлик даражасини ошириш имконини беради ва уни нормативларга анча яқинлаштиради. Тошкент шаҳри яқинида 1991 йилнинг II кварталида ишга тушиши мўлжалланган ва йилига 100 миллион дона бир марта ишлатиладиган шприцлар ишлаб чиқарадиган заводнинг қурилиши тугалланиб бораяпти.

Келаси йилда Наманганда худди шундай заводнинг иккинчи қурилиши бошланади. Бу икки корхонанинг ишга туширилиши билан жумҳуриятимизнинг бу жуда танқис маҳсулотга бўлган талаби тўла қондирилади.

Маданий-оқартув объектларини янада ривожлантириш кўзда тутилмоқда, бунда кутубхоналар сони 780 тага етади ва клубларнинг сони — 4650 тага етади.

Ўртоқ депутатлар!

1991 йилда саноат таркибида прогрессив ўзгартишларни амалга ошириш мўлжалланган. Машинасозлик ва химия комплексларининг ўсиш суръатлари 5 фоизни, қурилиш комплексида 4 фоизни ташкил этади. Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш 1 миллион 700 тоннага, тракторлар ишлаб чиқариш — 25 мингта, пахта териш машиналари — 6 мингтага етади.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш экинларнинг рационал таркиби ва қишлоқ жойларни ижтимоий жиҳатдан қайта қуриш суръатларини ошириш билан боғланган ҳолда олиб борилади. Пахта толаси ишлаб чиқариш 1 миллион 400 минг тонна қилиб белгиланган. Пахта етиштирадиган хўжаликларда пахта майдонларининг улуши 61 фоизни ташкил этади, 1990 йилда бу кўрсаткич 65 фоизга тенг эди. Пахта етиштириш ва уни давлатга сотиш бўйича топшириқлар мухтор жумҳурият ва вилоятлар бўйича олиб қаралганда, ўрта ҳисобда 1990 йилга нисбатан 3,9 фоизга камайтирилади, шу билан бирга, Фарғона водийси вилоятлари, Самарқанд ва Тошкент вилоятлари хусусиятларини ҳисобга олиб, бу ерларда янада камайтирилади. Бундай бўшаётган ерлар, айниқса, вилоят марказларига яқин жойларда озиқ-овқат экинларини экиш учун, томорқа ерларини ва якка тартибда уй-жой қуриш ерларини кенгайтириш учун ажратилади. 1989—1990 йилларда ажратилган 165 минг гектар ерга қўшимча равишда 1991 йилда томорқа ерларини кенгайтириш учун яна 100 минг гектарга яқин ер ажратилади. Ўзбекистон Президентининг фармонига биноан шахсий хўжаликларни ем билан таъминлашга бўлган муносабат тубдан ўзгаради.

1991 йилдан бошлаб (алмаштириш мақсадидан ташқари) жумҳурият ташқарисига кунжара ва шулха чиқариш асосан тўхтатилади, натижада бу маҳсулотларни аҳолига сотиш 2—3 баравар кўпаяди. Шахсий чорвачиликнинг ем ва дағал хашакка бўлган эҳтиёжлари тўлиқ қондирилади. Қорамол ва паррандаларнинг сонини ва уларнинг маҳсулдорлигини ошириш учун шароитлар яратилади.

Бозор шароитида юқорида айтилган ишлар аҳолини ҳимоя қилиш воситаларидан бири бўлиб хизмат қилади.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ҳажмини ҳисобга олган ҳолда 1990 йилнинг планларига нисбатан давлатга сотиш ҳажмлари ҳам ошиб боради. Жумладан, картошка — 6 фоизга, сабзавот — 4,5, мева — 8,5, узум — 3,6, мол ва паранда — 4, сут — 5,8, тухум — 3,4 фоизга ошади.

Қайта ишлаш саноатида мева-сабзавот консервалари ишлаб чиқариш 2 марта ошади.

Дон маҳсулотлари корхоналарида нон ва макарон маҳсулотларини ишлаб чиқариш оширилади, кичик новвойхоналар қуриш ишлари давом эттирилади. Кондитер, гўшт-сут маҳсулотлари, шарбат ичимликлари, маргарин, майонез, совун ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш кўпайтирилади.

Аҳолини ун билан таъминлаш мақсадида 1991 йилда чет эл технологияси асосида ишлайдиган еттита ун ишлаб чиқарадиган кичик комбинатлар қурилиши мўлжалланган. Ун ишлаб чиқаришни 2 миллион 650 минг тоннага етказиш кўзда тутилган, бу 1990 йилга нисбатан 206 минг тонна кўпдир.

Капитал қурилишга ишлатиладиган манбаларнинг таркиби тубдан ўзгаради. Аввалги йилларга нисбатан корхона ва ташкилотлар маблағларининг улуши кўпайтирилиб 54 фоизга етказиш кўзда тутилган, бунда солиқлар сиёсатининг ўзгариши ўз аксини топган.

Чала ва битмаган қурилишларнинг сонини камайтириш мақсадида маблағлар асосан битишга мўлжалланган объектларга ажратилади. Келажакда ишлатиб бўлмайдиган объектларни сотиш ёки бошқа мақсадга мослаш керак бўлади.

Қурилиш индустрияси ва қурилиш материаллари саноатининг ривожланишига икки баравар кўп маблағлар ажратиш кўзда тутилган. Бунда деворбоп материаллар ишлаб чиқариш қувватлари 350 минг дона ғиштга, шундан юз мингги жамоа ва давлат қишлоқ хўжалиги корхоналарида, цемент — 222 минг тонна, оҳак — 30 минг тонна, керамзит — 247 минг куб метр, линолеум — 3,5 минг квадрат метрга ошади. Шу билан бир қаторда аҳолига сотиладиган қурилиш материаллари фонди 10—15 фоизга оширилади.

Ҳурматли депутат ўртоқлар!

Ижтимоий ва иқтисодий ривожлантиришнинг асосий кўрсаткичларини ишлаб чиқишимизда мутлақо янги қоидаларга асосланиб, сифат жиҳатидан янги ишлаб чиқариш ва бошқариш усулларини кенг қўллаб, жумҳуриятлараро ва ташқи иқтисодий алоқаларни кенг ривожлантиришимиз керак.

1991 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожланишимизнинг асосий кўрсаткичлари ҳукуматлараро шартномаларга асосланади. Бу шартномалар иттифоқдош жумҳуриятлар орасида тузилган. Сизга шуни маълум қилмоқчиманки, бу ишлар жадал суръатлар билан олиб борилмоқда, бугунги кунда 10 та жумҳурият билан шартномалар тузилди. Украина, Молдова, Латвия, Эстония билан бу ишлар якунланиш арафасида турибди. Бундан буён, жумҳуриятлараро тузиладиган келишувлар ва шартномалар фақат ўзаро тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли асосда тузилади.

Чет мамлакатлар билан муносабатларга бугунги кунда сифат жиҳатдан янги талаблар қўйилмоқда. Биринчи навбатда, жумҳурият ўз мустақиллиги доирасида ўз валюта ресурсларидан самарали фойдаланиш имкониятига эга бўлади. Пахта толаси, ипак ва жаҳон бозорларида жуда катта талабга эга бўлган бошқа маҳсулотлар фақат жумҳурият органлари томонидан сотилади. Бу органларга чет мамлакатлар билан савдо қилиш давлат қўмитаси ва «Узглавлегснабсбит» киради. Шу билан бирга, бу маҳсулотларга лицензия ва квоталар бериш давлат буюртмасидан ташқари жумҳурият томонидан амалга оширилади.

Жумҳуриятда чет мамлакатлар ва йирик корпорациялар билан ўзаро манфаатли алоқаларни ўрнатиш юзасидан жадал ишлар олиб борилмоқда. Булар жумласига тўқимачилик саноатининг йирик комплекслари, қайта ишлаш саноати корхоналари қурилиш материаллари корхоналари ва туризмни ривожлантириш киради.

Бунда ижтимоий масалаларни ҳал қилишга биринчи навбатда эътибор берилади. Масалан, Ўзбекистонда газлаштириш ва ичимлик суви қувурларини қуриш учун 100 минг тонна трубалар келтириш бўйича битим тайёрлаш ишлари битай деб қолди, гўшт, гўшт маҳсулотлари, болалар кийимлари ва бошқа товарлар, шунингдек ғишт ишлаб чиқариш учун комплект ускуналари олиб келиш бўйича ўзаро келишувлар амалга оширилмоқда.

Бу ўринда ташқи иқтисодий алоқалар билан шуғулланадиган юқори малакали мутахассисларни тайёрлаш асосий иш бўлиб қолмоғи керак. Маълумки, бу йил Тошкент Давлат Университети ва Тошкент Халқ хўжалик институтида 200 дан зиёд талабани «Халқаро иқтисодий муносабатлар» мутахассисликлари бўйича ўқитиш бошланди. Талантли ёшларни хорижий давлатларга ўқишга ва тажриба оширишга юбориш ҳақида шартномалар тайёрланмоқда.

Жумҳуриятни 1991 йилда иқтисодий ва ижтимоий ривожлантиришнинг асосий кўрсаткичлари мана шулардан иборат. Дастлабки маълумотларга кўра айрим муҳим йўналишлар, шу жумладан агросаноат комплекси, моддий-техника таъминоти учун марказлаштирилган манбалардан маблағ ажратиш мўлжалланмоқда.

Айрим эҳтиёжлар жумҳуриятлараро шартномалар тузиш, мавжуд хўжаликлараро алоқалар ва бевосита корхоналар ўртасида шартнома тузиш асосида қондирилади.

Моддий-техника таъминоти масалаларини яқин вақт ичида ҳал қилиш лозим.

Бизни ажаблантирадиган нарса, бугунги кунга келиб тузилган шартномалар маҳсулот етказиб бериш умумий ҳажмининг атиги 40 фоизини ташкил этади. Шунинг учун барча вазирликлар тегишли шартномаларни тезда тузишлари лозим.

Ҳурматли депутат ўртоқлар! 1991 йилда халқ хўжалиги ривожланишининг асосий кўрсаткичларига таъриф беришни якунлар эканман, улар қилинадиган ишларимизнинг умумий йўналиши эканлигини таъкидламоқчиман. Сиз, ҳурматли депутатлар ўз фикр ва таклифларингизни билдирган ҳолда бу кўрсаткичларни қўллаб-қувватлайсизлар, деб умид қиламан.

ССЖИ Давлат банкидан

КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ВА МУАССАСАЛАРНИНГ БАНККА ҚЎЙГАН ПУЛИ ҲАМДА УЛАРГА БЕРИЛГАН КРЕДИТЛАР ЮЗАСИДАН ЯНГИ БАДАЛ НОРМАЛАРИНИ ЖОРИЙ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

ССЖИ Президентининг «Омонатларни ССЖИ жамғарма банки муассасаларида сақлашдан фуқароларнинг манфаатдорлигини ошириш тўғрисида»ги 1990 йил 25 октябрь Фармони (5-моддаси) асосида ССЖИ Давлат банки 1990 йил 1 ноябрдан бошлаб корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг банкка қўйган пули ва уларга берилган кредитлар юзасидан янги бадал нормаларини жорий қилади.

Тузилган шартномаларга мувофиқ, давлат, кооператив, тижорат банклари ва қарзга пул берувчи бошқа муассасалар корхоналардан, ташкилотлардан, муассасалардан ва бошқа ҳуқуқий шахслардан сақлаш учун пул қабул қилганда ва фойда бадалларини тўлаганда уларнинг сақланиш муддатларига қараб қуйидаги миқдорларни жорий этадилар:

Пул сақлаш муддати	Бадал нормаси даражаси
6 ойгача	йилига камида 2 фоиз
6 ойдан 1 йилгача	йилига камида 4 фоиз
1 йилдан 3 йилгача	йилига камида 6 фоиз
3 йилдан 5 йилгача	йилига камида 7 фоиз
5 йилдан ортиқ	йилига камида 8 фоиз

Банк билан унинг хизматидан фойдаланаётган ҳуқуқий шахслар ўртасидаги шартнома асосида ҳисоб-китоб, жорий варақалар ва бошқа варақалардаги қолдиқ маблағ юзасидан (бюджет маблағидан ва сақлаш учун топширилган маблағдан ташқари) йилига 0,5 фоизгача миқдорда фойда тўланиши мумкин.

Айни вақтда қарзга берилган пул учун бадал нормаси оширилади.

Давлат, кооператив, тижорат банклари ва қарзга пул берадиган бошқа муассасалар корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва бошқа ҳуқуқий шахслар учун (уй-жой қуриш кооперативларидан ташқари) берилган қарз эвазига бадал нормаларини маблағдан фойдаланиш муддатига қараб, шунингдек қарзга бериладиган маблағ учун вужудга келаётган талаб ва таклифни ҳисобга олиб табақалаштирган тарзда қуйидаги миқдорларда белгилайдилар:

Қисқа муддатли қарзлар юзасидан:	
1 йилгача	йилига 6 фоизгача
Ўртача муддатли қарзлар юзасидан:	
1 йилдан 3 йилгача	йилига 8 фоизгача
3 йилдан 5 йилгача	йилига 9 фоизгача
Узоқ муддатли қарзлар юзасидан:	
5 йилдан ортиқ	йилига 11 фоизгача
Қарз олиш-бериш шартномаси юзасидан олинган мажбурият бузилиши муносабати билан муддатида узилмаган, таваккал даражаси юқори бўлган (далил, гаров, кафолатлар билан таъминланмаган) қарзлар юзасидан:	йилига 25 фоизгача

Қарзга олинган пулдан фойдаланганлик учун аниқ бадал нормалари, фоизларни тўлаш тартиби ҳамда қарзга пул беришнинг бошқа шартлари қарз олиш-бериш шартномасида кўзда тутилади.

Юқорида кўрсатилган бадал нормалари корхоналарга, ташкилотларга, муассасаларга (уй-жой қуриш кооперативларидан ташқари) 1990 йилнинг 1 ноябридан кейин берилган барча қарзларга нисбатан жорий этилади.

1990 йил 1 ноябргача берилган қарзлар юзасидан банклар қарз олувчилар билан биргаликда 1990 йил 1 ноябридан 1991 йил 1 январигача янги бадал нормаларини ҳисобга олиб, қарз олиш-бериш шартномасини қайтадан тузишлари лозим. Шартномалар қайта тузилгунга қадар, бироқ кечи билан 1991 йил 1 январигача илгари амал қилиб келган бадал нормалари қўлланилиши мумкин.

Вилоят Кенгаши ижроия қўмитасида

БОШҚАРУВНИНГ ИҚТИСОДИЙ УСУЛИГА ЎТМОҚ КЕРАК

ҲОЗИР бутун мамлакатда тараддуд — бугун-эрта ёппасига бозор иқтисодиётига ўтилади. Бу — жуда чигал, тахликали, ҳатто оқибатларини олдиндан билиб бўлмайдиган ўта мураккаб, узоқ ва оғир давом этадиган жараён. Оддий меҳнаткаш халқни қўятурайлик, катта-кичик мансабдорларнинг, у ёки бу соҳа мутахассисларининг ҳам аксарияти «бозор иқтисодиёти» иборасини ҳали тўлиқ тушуниб етмаган, янгича шароитларда нималар бўлиши-ю, қай йўсинда иш юритиш лозимлиги хусусида аниқ-равшан тасаввурга, тайинли режага эга эмаслар.

Аммо кўпчиликка маълумки, аввал халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида ишлаб чиқаришни равон йўлга қўймай туриб, айниқса халқ истеъмол молларини бисёр қилиб қўймай туриб, бозор иқтисодиётига ўтиш кўр-кўрона иш тутиш ёки таваккалчилик демакдир.

Хўш, Тошкент вилояти халқ хўжалигидаги бугунги аҳвол қандай? Бозор иқтисодиётига иккиланмай, дадил ўтавериш учун зарур шарт-шароитлар мавжудми?

Вилоят ижроқўмининг навбатдаги мажлисида худди шу ҳақда сўз юритилди. Ижроқўм аъзолари ҳамда вилоят шаҳар ва ноҳияларидан таклиф этилган шўро ва хўжалик раҳбарлари Тошкент вилоятини иқтисодий-ижтимоий ривожлантиришнинг 1990 йил 9 ойлик якунларини муҳокама қилдилар.

Эътироф этиш керакки, вилоят халқ хўжалиги тармоқларида 9 ойлик иш якунлари кишини хотиржам қиладиган аҳволда эмас. Дуруст деса бўладиган кўрсаткичлар бармоқ билан санарли даражада оз. Чунончи, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 0,3 фоиз, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш эса 3,5 фоиз кўпайди. Сотиладиган молларнинг чакана савдоси ва аҳолига пулли хизмат кўрсатиш ўсаяпти.

Вилоятнинг маҳаллий бюджети 5 фоиз ўсди. Бюджетнинг даромад қисми ҳамма турдаги даромадлар бўйича ижро этилди.

Йилнинг ўтган 9 ойи якунига кўра аҳолининг харажати унинг даромадига нисбатан жадал ўсишига эришилди. Шунинг натижасида муомалага киритиш учун мажбур бўлиб қўшимча зарб қилиб чиқарилган пул ўтган йилдагига нисбатан 44,2 миллион сўм камайди.

Тилга олса арзийдиган ишлар мана шулар, холос. Қолган рақамларни фақат ташвиш билан кўздан кечириш мумкин. Чунки вилоятни иқтисодий-ижтимоий ривожлантиришда танг аҳвол ҳамон сақланиб турибди. Айниқса, пул муомаласидаги вазият ўткирдир. Масалан, йилнинг ўтган даврида режалаштирилганига нисбатан Олмалиқда қарийб 7 миллион сўм, Бўка ноҳиясида 6 миллион сўмдан кўпроқ, Чирчиқда 5 миллион сўм ортиқча пулни муомалага киритишга йўл қўйилди.

Саноатда маҳсулот етказиб бериш хусусида тузилган шартнома мажбуриятларини бажармаслик одати пайдо бўлаяпти. Ўтган йили бу мажбуриятлар 97,7 фоиз бажарилган бўлса, бу йил 97 фоизга ҳам етмаяпти. Истеъмолчиларга шартномада белгилаб қўйилганидан 85,7 миллион сўмлик кам маҳсулот берилди.

73 та саноат корхонаси ёки жами корхоналарнинг 39 фоизи маҳсулот ишлаб чиқаришни камайтириб юборди. Шундан энг кўп Олмалиқ кон-металлургия комбинати бир неча миллион сўмлик, Чирчиқдаги 12 та корхона 30,5 миллион сўмлик, Калинин ноҳиясидаги 3 та корхона 9,2 миллион сўмлик камайтирди.

Бозор иқтисодиётига ўтиш арафасида халқ истеъмол молларини бисёр қилиб қўйиш талаб этилаётган ҳозирги пайтда 29 та саноат корхонаси ҳатто режани ҳам уддаламади. 39 та корхона эса шундай маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини камайтирди.

Умуман, аҳолини кундалик зарур маҳсулотлар билан таъминлашдаги танглик сусаймаяпти. Бунинг устига узоқ муддат фойдаланиладиган ва одатда ҳамма дўконларнинг пештахталаридан аримайдиган маҳсулотларнинг тақчил моллар рўйхатига қўшилаётгани ташвишли ҳолдир. Шунинг оқибатида ҳозир шаҳар ва ноҳияларда эҳтиёт қилиб қўйилган маҳсулотлар миқдори меъёридан анча камайиб кетди.

Вилоятда аҳолини энг зарур озиқ-овқат, яъни гўшт, сут ҳамда улардан тайёрланадиган маҳсулотлар ва тухум билан таъминлаш, айниқса, танглашди. Чунки шу маҳсулотларни харид қилиш суръатлари ўтган йилдагидан сусайган. Вилоятда мол ва паррандалар сони кўпайиш ўрнига камайиб бораяпти. Масалан, паррандалар 834 минг, чўчқалар 18 минг 486 та, қорамоллар 8 минг бош камайди. Агар булар гўштга айлантириб ҳисобланадиган бўлса, тирик вазнда 5700 тонна гўшт йўқотилди, демакдир. Бу йиллик режанинг 9 фоизига тенг.

Вилоятда капитал қурилишнинг аҳволи, айниқса, ташвишли. Деярли ҳамма кўрсаткичлар ўтган йилги даражадан паст. Йиллик режаларнинг асосий фондларни ишга тушириш бўйича 30 фоиз, уй-жой — 49 фоиз, шифохоналар — 20 фоиз, мактаблар — 36 фоиз, боғча-яслилар бўйича 62 фоиз бажарилганлигига қараганда жойларда қурилишлар ўз ҳолига ташлаб қўйилган, шунинг учун қурувчилар яхши ишламай қўйишган деган хулосага келиш ҳам мумкин. Акс ҳолда ажратилган капитал маблағларнинг бор-йўғи 57,6 фоизи ўзлаштирилганини, 153,5 миллион сўмлик марказлаштирилган капитал маблағ ўзлаштирилмай қолиб кетганлигини қандай изоҳлаш керак?

Вилоят шаҳарлари ва ноҳияларида молиявий аҳволни ўнглаш юзасидан тузиб чиқилган дастурлар тўла бажарилмаяпти. Хўжалик ва ташкилотлар хўжалик юритишнинг янгича шароитларига жуда сустлик билан тайёрланмоқда.

Йилнинг ўтган даврида белгиланган миқдорда фойда олиш у ёқда турсин, ҳатто ўтган йилдагидан 25,4 миллион сўм камайиб кетди.

Хулоса шуки, вилоят иқтисодиётида бозор муносабатларига ўтиш арафасида зарур бўладиган ўзгаришлар сезилмаяпти. Бунинг асосий сабаби юқорида таъкидлангандек, бозор сиёсатини яхши тушунмаслик оқибатида чўчиб, ҳадиксираб ҳаракат қилишдир. Тўғри, эҳтиёткорлик яхши ҳислат, аммо у нўноқликдек зарарли одат билан чалкаштириб юборилмаслиги керак.

Ижроқўм мажлисида ҳозирги асосий вазифалар нималардан иборат эканлиги белгилаб олинди. Чунончи, шаҳар ва ноҳия ижроқўмлари 9 ойлик режаларнинг нима учун бажарилмай қолганлигини обдан аниқлаб олмоқлари ва бундан буёнги ишларни шунга қараб режалаштирмоқлари керак. Бошқариладиган бозор муносабатларига ўтилиши муносабати билан шу жараёнга таалуқли энг зарур тадбирларни аниқ-тайин қилиб белгилаб олмоқ лозим.

Аммо мажлисда бир неча марта таъкидланганидек, иқтисодиётни тиклаш учун бошқарувнинг айнан иқтисодий усулларига ўтиш керак. Бир сўз билан айтганда ҳозир «буёғи нима бўларкин» деб ҳадиксираб ўтирмай, ишбилармонлик билан дадил ҳаракат қиладиган, айниқса халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида ишлаб чиқариш суръатларини кескин оширадиган пайтдир. Зотан, бозор муносабатлари ҳам аслида ишбилармонларга қўл келадиган, журъатсизларни эса синдирадиган усулдир.

*

КАЛИНИН ноҳиясидаги «Партия XX съезди» жамоа хўжалигида етиштирилган сабзавот ва мевалар уларни қайта ишлаш цехи бўлмаганлиги туфайли нобуд бўлар эди. Жамоада консерва цехи бунёд этилиши бу ҳолга чек қўйди. Айни кунларда жамоа аъзолари томонидан етиштирилган аксарият ҳосил консерва цехида шиша идишларга жойлаштирилиб вилоятимиз дўконларига жўнатилмоқда. Бу ишда цех илғор ишчилари-тайёрловчи Равшан Камолов, Фотима Собирова, Шодмонбек Каримбековлар барчага ибрат бўлмоқдалар. Улар кунига 1,5 минг дона консерва маҳсулотлари тайёрлашмоқда. Суратларда: (юқорида) тайёрловчи Равшан Камолов, (пастда) цех илғор ишчилари Ф. Собирова ва Ш. Каримбековлар.

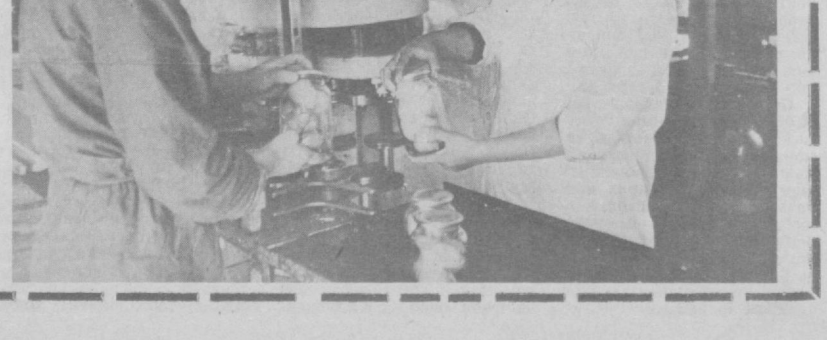

Сураткаш М. НАЗАРОВ.

Газетхонларга

Эътиборингизга ҳавола этилаётган низом лойиҳаси КПСС XXVIII съезди топшириғига мувофиқ тайёрланган. КПСС Марказий Комитетининг Котибияти ва КПСС Марказий Назорат Комиссияси ҳайъати коммунистлардан ва ушбу ҳужжатга қизиқиш билан қараган барча кишилардан ўз мулоҳазалари ва таклифларини бевосита КПСС Марказий Комитетига ёки Марказий Назорат Комиссиясига, ёҳуд бошқа партия комитетига юборишни сўрайдилар.

Лойиҳа

БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ КОТИБИНИНГ МАҚОМИ ТЎҒРИСИДА

НИЗОМ

Бошланғич партия ташкилотининг (партия бюросининг ёки партия комитетининг) котиби камида бир йилдан ортиқ партия стажига эга бўлган КПСС аъзолари орасидан сайланади.

Коммунистлар сони 15 кишидан кам бўлган бошланғич ташкилот котиби партия йиғилиши белгилайдиган муддатга ва тартибда сайланади.

Партия бюроси (комитети) котиби асосан муқобиллик асосида яширин овоз бериш йўли билан сайланади, шу билан бир пайтда бошланғич партия ташкилоти йиғилиши (конференцияси) томонидан ана шу орган аъзолигига икки-уч йилга сайланади.

Бошланғич партия ташкилотининг котиби яна бир юқори партия органига сайланиши мумкин.

Йиғилиш (конференция)нинг бошланғич партия ташкилоти котибини сайлаш тўғрисидаги қарори узил-кесил қарор бўлиб, КПСС Устави бузилишига йўл қўйилган тақдирдагина юқори орган томонидан бекор қилиниши мумкин.

Бошланғич партия ташкилоти котибининг ваколатлари у сайланган кундан бошланади.

Бошланғич партия ташкилотининг котиби уни сайлаган раҳбар орган — йиғилиш (конференция) олдида ҳам, ижроия орган — партия бюроси (комитети) олдида ҳам масъул бўлиб, уларга ҳисоб беради.

Бошланғич партия ташкилотининг котиби унинг шахсий илтимосига мувофиқ; партия ташкилоти аъзоларининг камида учдан бир қисмининг талабига биноан; партия бюроси (комитети)нинг ихтиёрий равишда истеъфо бериш тўғрисидаги аризасига кўра; юқори органнинг бошланғич партия ташкилотига, бевосита коммунистларга мурожаат қилиши муносабати билан ва уларнинг розилиги билан ваколат муддати тугагунга қадар қайта сайланиши мумкин.

Бошланғич партия ташкилотининг котиби ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда, хизмат вазифасини бажариш билан бир вақтда ёки хизмат вазифасидан озод қилинган ҳолда ўз ваколатларини амалга оширишлари мумкин.

Бошланғич партия ташкилоти котибининг меҳнатига ҳақ тўлаш масалалари КПСС Марказий Комитетининг партия аъзолик бадалларини ҳисобга олиш ва партия ташкилотлари молия-хўжалик фаолияти тўғрисидаги йўриқномаси асосида партия ташкилоти фаолиятининг амалдаги шароитларини ҳисобга олиб, ҳал қилинади.

Партия йўли билан маош оладиган бошланғич партия ташкилоти котибига нисбатан меҳнат қонунлари амал қилади.

Бошланғич партия ташкилотининг котиби қуйидагиларни бажаришга мажбур:

— Бошланғич партия ташкилотининг КПССнинг дастурий мақсадларини ва раҳбар партия органлари қабул қилган қарорларни бажаришга доир ишини ташкил этиш, КПСС Уставида белгиланган қоидаларни таъминлаш, партия жамоасида аҳиллик билан ишлаш, партиявий ўртоқлик ва рўй-ростлик, коммунистларнинг эгаллаган лавозимларидан қатъий назар уларнинг ҳаракатлари ва хулқ-атворига принципиал муносабатда бўлиш муҳитини вужудга келтириш;

— қарорларни тайёрлаш чоғида коммунистларнинг фикри ва таклифлари тўла ҳисобга олинишига эришиш, партия ички демократиясини ривожлантириш, турлича қарашларни, дастурларни ифодалаш, қиёслаш, очиқ танқид қилиш ва ўз-ўзини танқидни таъминлаш;

— жамоа ва партия ташкилоти учун долзарб бўлган муаммоларни коммунистларнинг, партия бюросининг ва комитетларнинг йиғилишига қўйиш, маъмурият олдида, меҳнат жамоаси кенгашида ва жамоатчилик олдида кўпчилик бўлиб ишлаб чиқилган позицияни фаол ҳимоя қилиш;

— коммунистларнинг партия ташкилоти ишини ташкил этиш ва меҳнат жамоасидаги ишлар билан боғлиқ ташаббусини қўллаб-қувватлаш, КПСС аъзолари партия топшириқларини бажаришларини ташкил этиш ва назорат қилиб бориш;

— КПССга аъзоларни қабул қилиш ишини ташкил этиш, партия аъзоларини ҳисобга олиб бориш, уларнинг ҳисоб маълумотларидаги ўзгаришларни кузатиб бориш ва бу ҳақда юқори партия органига ўз вақтида ҳабар қилиш;

— аъзолик бадаллари ўз вақтида тўланишини, партия ташкилоти молиявий ва моддий-техникавий воситаларидан оқилона фойдаланишни таъминлаш, уларнинг аҳволи ва сарфланиши тўғрисида коммунистларни вақти-вақти билан ҳабардор қилиб туриш;

— КПСС Марказий Комитетининг партия ташкилотлари ва комитетларида иш юритиш тўғрисидаги йўриқномасига мувофиқ партия ҳужжатлари билан ишлашни ташкил этиш;

— партия ташкилотининг фаолияти ва ўз иши тўғрисида юқори партия органларини, коммунистларни, меҳнат жамоасини ошкора ва тўла хабардор қилиб бориш.

Бошланғич партия ташкилотининг котиби қуйидаги ҳуқуқларга эга:

— ўз фаолиятида партия ташкилотининг, партиянинг юқори ва назорат органларининг, партия оммавий ахборот воситаларининг сиёсий мадади ва ҳимоясидан фойдаланиш;

— ҳар қандай партия органида партия ташкилоти номидан баёнот, талаблар ва таклифлар билан чиқиш;

— давлат, хўжалик ва партия органларида, жамоат бирлашмаларида партия ташкилотининг манфаатларини кўзлаб иш тутиш ва бу манфаатларни ҳимоя қилиш;

— бошланғич партия ташкилотига ёки унинг ҳар қандай аъзосига тааллуқли масалалар муҳокама килинаётганида партия органининг ишида қатнашиш;

— юқори партия органи ва унинг аппарати ихтиёридаги ҳужжатлардан фойдаланиш, уларнинг иши тўғрисида ахборот олиш;

— хўжалик ва жамоат ташкилотларига, меҳнат жамоаларига раҳбарлик қилаётган коммунистлардан давлат ва ҳарбий сир бўлмаган, партия ташкилоти фаолияти учун аҳамияти бўлган тўла ва ишончли маълумотларни сўраб олиш;

— партия ташкилоти ҳисобида турган ҳар қандай КПСС аъзосини рағбатлантириш ёки жавобгарликка тортиш тўғрисидаги масалани партия ташкилоти олдига қўйиш;

— ўз ваколатларининг бир қисмини коммунистларга топшириш, уларга бир марталик ва доимий партия топшириқлари бериш;

— бошланғич партия ташкилотларининг иши масалалари юзасидан партия органлари ўтказадиган тадбирларда, бошланғич партия ташкилотлари котиблари кенгашининг ишида қатнашиш.

Район, шаҳар партия комитети, бошқа юқори партия органи:

— корхоналарда, муассасаларда, ташкилотларда, шунингдек истиқомат жойларида бошланғич партия ташкилоти котибининг иши учун зарур шарт-шароитни яратишда кўмаклашади;

— бошланғич партия ташкилотлари котибларининг кенгашини тузади, котиблар билан ўқувни, иш тажрибасини алмашишни ва тажриба оширишни ташкил этади, котибларни методик гавсияномалар, ижтимоий-сиёсий адабиётлар билан таъминлайди, уларни партия курсларига ва партия ўқув юртларига ўқишга юборади;

— бошланғич партия ташкилоти котибининг ишдан бўшатилиши бошқа жойга ишга ўтказилиши билан боғлиқ масалаларни кўриб чиқади, унинг меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилиш чораларини кўради;

— бошланғич партия ташкилоти котиби фаолиятини маънавий ва моддий жиҳатдан рағбатлантириш, унинг уй-жой ва ижтимоий-маиший шароитлари тўғрисида ғамхўрлик қилади.

•Иқтисодий шарҳ•

ИМКОНИЯТЛАРНИ ИШГА СОЛАЙЛИК, ИНТИЗОМНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ Давлат ҳисоб комитети 1990 йилнинг ўтган тўққиз ойида жумҳуриятнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши тўғрисидаги ахборотни эълон қилди. Унда халқ хўжалигининг етакчи тармоқларида, ижтимоий юксалишдаги муайян ютуқлар кўрсатилади, аммо бу соҳаларда ҳали ҳам катта камчиликлар борлиги, уларни бартараф этишдаги ижобий силжишлар етарли сезилмаётганлиги, иқтисодиётнинг айрим соҳаларида ривожланиш ўрнига орқага қайтиш содир бўлаётганлиги ҳам таъкидланади.

Жорий йилнинг ўтган ойларида аҳолининг ва энг аввало унинг кам таъминланган табақаларининг моддий аҳволини яхшилашга қаратилган айрим ишлар қилинди. Кўп болалы оилаларга берилаётган нафақалар миқдори кўпайтирилди. Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва ногиронларига, байналмилалчи жангчиларга ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига қўшимча имтиёзлар жорий этилди, олий ва ўрта махсус ўқув муассасалари, ҳунар-техника билим юртлари талабалари стипендиялари оширилди,. Умуман аҳоли ижтимоий-истеъмол фондларидан 6,4 миллиард сўм миқдорида тўлов ва имтиёзлар олди. Бу ўтган йилнинг учта чорагидагига нисбатан 2,4 фоиз кўпдир.

Иқтисодиётнинг етакчи тармоғи — саноатда маҳсулот ишлаб чиқариш 2,7 фоиз ошди. Бир кеча-кундузда тайёрланаётгани ҳажми эса уч фоиз кўпайди. Саноатнинг истеъмол буюмлари ишлаб чиқарадиган тармоқлари нисбатан жадал ривожланмоқда. Уларда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми тўққиз ой давомида 5,2 фоиз кўпайди, ишлаб чиқариш воситалари ишлаб чиқарувчи тармоқда бу кўрсаткич 1,8 фоизни ташкил этди.

Саноатда фан-техника тараққиётини ривожлантириш, янги, замонавий асбоб-ускуналар, технологик ва поток линияларини жорий қилиш давом этганлиги, ишни ташкил этиш такомиллашганлиги туфайли меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 1,3 фоиз ошди. Маҳсулот ҳажми ошишининг деярли ярми меҳнат унумдорлигини юксалтириш ҳисобига таъминланди.

1990 йилнинг ўтган ойларида 3,6 миллиард сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарилди. Бироқ уларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш юзасидан белгиланган йиллик режа жуда суст уддаланмоқда. Йиллик режада уларни тайёрлашни 429,1 миллион сўмлик кўпайтириш назарда тутилгани ҳолда тўққиз ойда бор-йўғи 86,9 миллион сўмликни ташкил этди.

Ахборот маълумотлари капитал қурилиш соҳасида ҳам иш аҳволи кўнгилдагидек эмаслигини кўрсатиб турипти. Ишлаб чиқариш қувватлари ва иншоотларни ишга тушириш режалари уддаланмаяпти. Бу эса жумҳурият иқтисодиётига беқарорлаштирувчи таъсир кўрсатмоқда. Бу йил давлат буюртмасига киритилган 51 иншоотдан тўққиз ой ичида фақатгина ўн учтаси ишга туширилди. Жамғармаларни ишга тушириш йиллик режаси эса 43 фоиз бажарилди, холос. Ўтган тўққиз ой мобайнида пул билан таъминловчи барча манбалар ҳисобига жумҳуриятда умумий майдони 6,8 миллион квадрат метр саҳнли 84,5 мингта янги бадастур хонадон фойдаланишга топширилди. Давлат маблағлари ҳисобидан йиллик режанинг 67 фоизи ҳажмида уй-жойлар қурилди. Қатор бошқа вилоятлар қатори Тошкент вилояти ва жумҳурият пойтахтида ҳам турар-жойлар қуриш тўққиз ойлик режаси уддаланмади.

Жумҳурият далаларида кузги дала ишлари тугалланмоқда. Жамоа хўжаликлари, давлат хўжаликлари ва хўжаликлараро корхоналарда шу йилнинг 22 октябрига қадар 4,8 миллион тонна пахта тайёрланди. Бу йиллик режадагига нисбатан 0,7 фоиз, ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 300 минг тонна кўпдир. Шу йилнинг 15 октябригача 98,4 минг гектар ердаги шоли, дон учун маккажўхорининг 84,7 минг гектардаги қисми йиғиштириб олинди. Бироқ дон харид қилиш давлат буюртмаси бажарилмаяпти.

Иқтисодиётнинг транспорт, алоқа, қишлоқ хўжалигининг чорвачилик соҳаларидаги ишлар аҳволи ҳам катта ташвиш туғдирмоқда. Уларда жиддий ижобий ўзгаришлар бўлмаяпти, мавжуд камчиликлар суст бартараф этилмоқда. Ҳатто чет эллар билан савдо-сотиқ қилишда эришилган марралардан чекинилмоқда. Масалан, ахборотда шу йилнинг тўққиз ойи ичида чет элга сотилган маҳсулотлар ҳажми ички нархларда 735 миллион сўмликни ташкил этганлиги кўрсатилади. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 197 миллион сўмлик ёки 21 фоиз камдир. Ҳорижга маҳсулот етказиб бериш шартнома мажбуриятлари ҳам қониқарсиз уддаланяпти. Унинг бажарилиши белгиланганининг 96 фоизини ташкил этди. Эркин муомаладаги валюта эвазига чет элга 37 миллион сўмлик мол сотилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 18 фоиз камдир.

Ўзбекистон ССЖ Давлат ҳисоб комитетининг 1990 йилнинг тўққиз ойи давомида жумҳурият ижтимоий-иқтисодий ривожланиши тўғрисидаги ахбороти маълумотлари шундан далолат берадики, халқ хўжалигининг барча тармоқларида кўпдан-кўп нуқсонлар бор. Бу камчиликларни бартараф этиш учун барча имкониятларни ишга солиш, ҳамма омиллардан аниқ мақсадни кўзлаб оқилона фойдаланиш, жойларда ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш, шартнома мажбуриятларини сўзсиз бажаришга эришиш керак.

М. МИРҲАМИДОВ.

● **Бу йил Маҳамат Усмоновнинг колхозчи бўлиб ишлаётганига 40 йил тўлди. Ҳар йили дастлаб сувчилик қилади, терим пайтида эса хирмонда ишлайди.**

● **Коммунист Али Сангинов Ўзбекистон Компартияси XXII съездига делегат этиб сайланган, эл орасида обрў-эътиборли механизаторлардан бири. У бу йилги мавсумда 100 тоннадан ошириб пахта терди.**

ТИКЛАНИШ

ЧИНОЗ НОҲИЯСИДАГИ СОБИР РАҲИМОВ НОМЛИ ЖАМОА ХЎЖАЛИГИНИ ОЁҚҚА ТУРҒИЗИШ, КОЛХОЗЧИЛАР РЎЗҒОРЛАРИНИ БУТЛАШ, ЭРТАНГИ КУНГА ИШОНЧНИ МУСТАҲКАМЛАШ УЧУН ҚАНДАЙ ИШЛАР ҚИЛИНДИ?

ЙИРИКЛАШТИРИШ АСОРАТЛАРИ

Бизда сиёсат саҳнасига чиққан раҳбарларнинг ҳар бири ўзига маъқул йўл тутди: бири вилоят, ноҳия, жамоа хўжаликларини ихчамлаштирса, иккинчиси қайтадан йириклаштирди. Қўшиб-ажратишлар охир-оқибатда халқнинг ўзига юк бўлиб тушди, сарсон-саргардон бўлди, минг-минглаб маблағ сарфланди.

Чиноз роппа-роса ўн йил Янгийўлга бирлашиб турди. Асосий иш юритадиган идоралар ноҳия марказида. Одамлар поездда, автобусларда Янгийўлга боришарди. Баъзан бир парча қоғоз учун ҳам ярим кун кетарди. Шу тариқа Чиноз ўн йил тараққиётдан орқада қолди.

1973 йили Чиноз яна алоҳида ажралиб чиқди. Чинозликлар ўз ноҳияларини ободонлаштириш, жамоа хўжаликларини тиклаш ишларига бел боғлаб киришдилар. Ҳар томонга тарқаб кетган мутахассислар қайтиб келишди.

Ўшанда Собир Раҳимов номли жамоа хўжалиги эски шуҳратини йўқотиб, қолоқлик тўрига ўралиб қолганди. Тўғриси, омад ундан юз ўгирганди. Ҳали эсимда: барча хўжаликлар маррага аллақачон етишган, баъзилари мажбуриятларини ҳам бажарган пайтлар эди. Бу хўжалик эса ҳамон бир ерда депсиниб турарди.

Хуллас, хўжаликнинг олға босган қадами орқага кетаверди. Ниҳоят, уни қўшни «Партия XXIV съезди» совхозига қўшиб юборишга қарор қилишди.

Совхознинг собиқ директори, марҳум Турсунбой Эрназаров шу колхозни бизга қўшиб беринглар, деб сўрамаганди. Ўша пайтдаги раҳбарлар «Турсунбой акада имконият кўп, «Собир Раҳимов»ни оёққа турғизади», дейишди. Лекин совхознинг ҳаддан ташқари йириклашиб кетишини, шунча йилдан бери сон кирмаган хўжаликнинг саноқсиз эҳтиёжларини биргина Т. Эрназаров имкониятлари билан қондириш мумкин эмаслигини ҳисобга олмадилар.

Агар ўшанда хўжаликни совхозга тиркамасдан, бор имкониятлар ишга солинганда, ишбилармон мутахассислар билан таъминланганда у қайта қуриш даврига йиртиқ кўйлак — лозимда етиб келмасди, қатордан ўз ўрнини топиб оларди.

Афсуски, йириклаштириш сиёсати хўжаликни абгор қилди...

ОРЗУБОЙ АКАНИНГ ОРЗУЛАРИ

Собир Раҳимов номли хўжалик қайта тикланган куни барча хонадонларда байрам кайфияти ҳукм сурди. Ҳар ким бу кунни ўзича нишонлади...

Идорага атаб қурилган бино болалар боғчасига айлантирилган. Шунинг учун эски бинолардан фойдаланишди. Раисга каталакдек сартарошхона тегди, партком котиби учун муқим хона йўқ, тўғри келган столда ёзув-чизувини битириб кетаверади, бош бухгалтер, бош иқтисодчи, идоранинг бошқа ходимлари бир хонада. Йиғилишлар шу ердаги чойхонада ўтказилади. Лекин, ҳеч ким нолимайди. Чунки, энг муҳими — хўжалик тикланганди.

Хўжалик совхозга қўшилиб қандай обрў топди? Колхозчининг косаси оқариб, чўнтаги пулга тўлдими? Бу саволларимни эшитганлар кулишади, баъзилари «Билиб туриб сўрайсиз-а?» деб зарда қилади. Шунақа, бажарилмаган ваъдалар, амалга ошмаган ширин ҳаёллар ҳаммани асабий қилиб қўйибди. Совхоз ўн йил ичида ниҳояти 20 та уй, битта «Боғишамол» дала шийпони, чойхона қурибди.

Хўжалик бош бухгалтери Орзубой Исаматов асли шу ерлик. У Ўзбекистон ССР агросаноат давлат комитети назорат-тафтиш бошқармасида бўлим бошлиғи бўлиб ишлаган. Уни қўярда-қўймай шу ерга олиб келишди. «Ўзингиз униб-ўсган жой, сиздан бошқа одам чигаллашиб кетган ҳисоб-китоб ишларини эплолмайди», дейишди.

Дарвоқе, совхоз бўлимига айлантирилган собиқ колхоз ҳисоб-китоблари ўз ҳолига ташлаб қўйилганди. Эътиборсизликни қарангки, колхозчиларнинг шахсий ҳисоблари ҳам юритилмабди. Ажралиб чиқаётган пайтда хўжаликка ўтказилган турли қийматдаги нарсаларнинг баҳоси икки-уч баравар оширилган. Масалан, совхоз ўзи қурган 20 та уйнинг пойдеворига... 16 минг сўм нарх қўйибди. Демак, колхозчи ўзи яшаётган уй учун давлатга 36 минг сўм тўлаши керак.

— Ишонасизми, биз тўрт ой мобайнида кечаю-кундуз қимирламай ишлаб, чигал ҳисоб китобларни зўрға эпақага келтирдик, — деди О. Исаматов. — Ишлаб чиқариш харажатлари, амортизация ажратмалари 2,5—3 баравар кўтарилган. Тўрт ойлик машаққатли меҳнатларимиздан сўнг, чалкашликларга барҳам бердик, колхозчилар уйлари баҳосини 6—9 минг сўмга тушириб, ўзларига шахсий мулк сифатида ўтказдик.

Йириклаштириш собиқ хўжаликнинг чорвачилиги, техникасини йўқотди. Қайта тикланган йили 60 минг сўмга 4 та терим машинаси, 30 минг сўмга бошқа техника воситаларини сотиб олди.

Қатъий ҳисоб-китоб, тежамкорликкина ўн йил мобайнида ярим вайронага айланган собиқ хўжаликни оёққа турғизиши, бўйнини қисиб, бировдан қарз сўрашдек мушкул ишдан қутқариши мумкин. Ишбилармон бухгалтер Орзубой аканинг фикри шундай. Унинг орзулари беҳисоб.

— Ишончим комил, биз ҳали илғорлар қаторига чиқиб оламиз, қишлоқларимизни ободонлаштириб, сабзавот маҳсулотларини қайта ишлайдиган қўшимча корхоналар қурамиз.

Ҳа, пиру бадавлат яшашнинг пайти келди. Раҳбарликни, иш юритишни шундай ташкил этиш лозимки, «колхозчи» деганда ҳаёлимизда чориғини судраб, чанг босган кўчаларда юрадиган одамлар эмас, сўзга чиққанда ҳар қандай олимни ҳам шошириб қўядиган, кулайликлари шаҳарларникидан қолишмайдиган уйларда яшайдиган соғлом-бақувват кишилар гавдалансин...

СОЦИАЛИЗМ БОРМАГАН ЖОЙЛАР

— «Коммунизм»га ҳали узоқми?

— Яна бир бекат юриб, бироз пиёда йўл боссангиз етасиз...

Етиб келдик. Инқилобдан аввалги манзараларни ёдга солувчи хароб қишлоқ «Коммунизм» деб аталар экан. Лекин ҳали бу ерларга ҳатто социализм ҳам етиб келмаганлиги, дабдабали номни коммунизм сари югуртиришган даврларда қўйишганлигини биламиз.

Хўжаликнинг «Коммунизм»идан ўтиб, «Тожик овул»ига бордик. Машина-трактор гаражига кирдик. Кўнгилсиз манзаралар: ярим вайрон бостирмалар остида шалоғи чиққан эски тракторлар, уюлиб ётган темир-терсаклар. Ҳаммаёқ чанг, ҳатто нафас ростлаб, дам оладиган жойнинг ўзи йўқ.

— Ҳайрият, бор экансизлар, — деди хўжалик механигининг ўринбосари Орифжон Замонов. — Шу пайтгача бу ерга бирор мухбир келганини эслолмайман. Ичимиз дардга тўлиб кетди, ака. Совхозга қўшилиб, нима каромат кўрдик? Қуриб беришгани ҳув, анови каталакдек икки хона бўлди, халос. Ошхона қурамиз, у қиламиз, бу қиламиз, дейишди. Ҳаммаси ваъдалигича қолди.

Тракторчилик курсини битириб, слесарь бўлиб ишлаётган Муллабек Беков ҳасратидан:

— Қишлоғимизда ёшлар кўп. Қаерда дам олишларини ҳам билмайдилар. Клуб пешонамизга битмаяпти. Қачон кино кўрганимизни эслолмаймиз. Ҳаммомга тушгимиз келса, қўшни колхозга борамиз. Бизку, майли, ёшмиз. Кексалар, аёлларга қийин.

Ёшларнинг айтишича, совхозга қўшилмасдан олдин қишлоқда бинойидек шифохона бор экан. Бирлаштиришгач, шифохона биносини кимгадир бериб юборишибди.

— Ўша шифохонамиз биносини қайтариб беришсин — дейди собиқ байналмилалчи жангчи Воҳид Беков. — Нега десангиз, қишлоқ аҳли сарсон бўлиб қолди. Телефон йўқ, тўлғоқ тутган аёлларимизни қаёққа олиб борамиз? Агар эски шифохонамизни очиб беришса, оворагарчиликлардан қутилардик.

Менимча, В. Бековнинг гапларида жон бор. Ноҳия марказий шифохонаси раҳбарлари бу ҳақда ўйлаб кўришар, деган умиддамиз. Бундан ташқари, «Чиноз — С. Раҳимов» оралиғида қатнайдиган автобуслар хўжалик марказидан эмас, шу қишлоқдаги тиббиёт пункти олдидан қайтсин, дейишди. Шунда бозор-ўчарга борадиган кексалар автобусга ўтириш учун икки-уч чақирим йўл босмайдилар.

РАИСГА ҲАМ ОСОН ЭМАС

Жамоа хўжалиги раиси Саидқул Йўлдошев бизни келгуси режалар билан таништирди. Келажакда хўжалик қишлоқлари қиёфаси бутунлай ўзгаради: 2 та замонавий қўрғон қурилади, газ, ичимлик сув келтирилади, янги мактаб, маданий-маиший бинолар қад кўтаради.

— Энг аввало иқтисодимизни, рўзғорларимизни бутлашни ўйлашимиз керак, — дейди у. — Чўнтагимизда пул бўлса, у ёғи ҳеч нарса эмас.

Ҳа, пул, маблағ керак. Бутун умр қарздан боши чиқмаган хўжаликни оёққа турғизиш осон эмас. Лекин, ишбилармон раис бир йилдаёқ 1 миллион 333 минг сўмлик қарзидан қутилди. Ўтган йили ўз даромадлари ҳисобига кун кўришди. Тикланиш, мустаҳкамланиш учун нимаики имконият бўлса фойдаланишмоқда. Беда уруғчилигига эътибор беришди. Ўтган йили 25 тонна беда уруғи етиштириб, 200 минг сўм соф фойда кўришди. Колхозчиларга 1,5 минг тонна кўк ўт, 300 тонна қуруқ пичан, 150 бош қўй, 500 та парранда сотилди.

Хўжаликда меҳнатда ўрнак кўрсатаётган кишилар кўп. Шулардан бири 2-бригада бошлиғи, Ўзбекистон Компартияси XXII съезди делегати, коммунист Али Сангилов. У 3-даража «Шуҳрат» ордени, халқ хўжалик ютуқлари Бутуниттифоқ Кўргазмасининг бронза нишони, Ўзбекистон Ленин комсомоли Марказий Комитетининг фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган.

— Энг муҳими — хўжалигимизни тиклаб олдик, — дейди у. — Энди астойдил ишлашимиз, биргалашиб камчиликларимизни тугатишимиз керак.

Бизга Ўзбекистон паррандачилик саноати давлат комитети хўжаликдаги Бўзсув ёқасига йирик паррандачилик фабрикаси қурмоқчи эканлигини айтишди. Колхозчилар бундан хақли равишда норози бўлишмоқда. Чунки, фабрика хўжаликнинг унумдор ерларининг катта қисмига қурилади, экологияга зарар етади. С. Айний, «Ғайрат», «Коммунизм» қишлоқлари аҳолисини фабрикадан чиқадиган ёқимсиз хид безовта қилиши турган гап.

«Узптицпром» раҳбарлари халқ талабини ҳисобга олишлари лозим.

Эндигина қад ростлаётган Собир Раҳимов номли жамоа хўжалиги аъзолари бу йил 900 гектарда мўл ҳосил етиштирдилар. Давлатга 2700 тонна пахта етказиб бердилар.

— «Тошкент ҳақиқати»да бошқа хўжаликларнинг қайта қуриш тажрибалари ҳақидаги мақолаларни тез-тез ўқиб турамиз, — деди С. Йўлдошев. — Умуман, рўзнома ҳаммамизга маъқул. Бу йил хўжалик бўйича «Тошкент ҳақиқати»га 500 киши ёзилади.

...Саидқул Йўлдошев турли масъул лавозимларда ишлаган тадбиркор раҳбарлардан. У хўжалик тиклансин, колхозчилар пиру бадавлат яшасин, дейди. Шунинг учун тартиб-қоидани қаттиқ ушлайди. Эҳтимол, унинг баъзи ҳаракатлари айрим кишиларга ёқмаслиги, маъқул келмаслиги мумкин. Лекин, раҳбарга ҳам осон эмас. Унинг зиммасида хўжалик, 700 хонадон тақдири турибди.

Фақат аҳиллик, ўзаро тотувликкина хўжаликни ёруғ йўлга олиб чиқади, дастурхонларга файз-барака киритади.

Э. ҚОСИМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

● **Муқаддас Зуфарова ўтган йили ўрта мактабни битириб, Алибек Тўрабеков бошлиқ бригадага ишга келди. Оддий колхозчи сифатида ўз меҳнати билан хирмонга муносиб ҳисса қўшди.**

● **Хўжаликда донгдор механизаторлар кўп. Шулардан бири транспорт трактори ҳайдовчиси Элтой Эшниёзов бўлади. У ўттиз тўрт йилдан бери тракторида пахта ташийди.**

А. РАҲИМОВ суратлари.

• ОБУНА—91 •

МУШТАРИЙЛАР КЎПАЙМОҚДА

Вилоятимизнинг барча шаҳар ва ноҳияларида бўлгани каби Пискент ноҳиясида ҳам 1991 йил учун рўзнома, журнал ва бошқа матбуот нашрларига, хусусан, вилоят рўзномасига обуна қизғин давом этмоқда. Бу ишда, айниқса, йиллик пахта топшириш режасини бажариб, мажбурият ҳисобига пахта топшираётган бир қатор хўжаликлар пешқадамлик қилишмоқда.

— Ҳозирги кунда ҳамма нарса иқтисодга бориб тақаляпти, — дейди биз билан суҳбатда ноҳия партия қўмитаси котиби Ҳ. Акромов. — Яъни бу йилги барча матбуот нашрлари қатори «Тошкент ҳақиқати»нинг ҳам нархи қимматлашганлиги обунанинг кетишини бироз қийинлаштиряпти. Лекин кишиларимизнинг вилоят ҳаётининг кўзгуси бўлган рўзномага ҳурматлари баланд. Шунингдек, бу мавсумни ўтказишга жиддий ёндашилган, тушунтириш ишлари яхши олиб борилган хўжалик ва ташкилотларда рўзномага ёзилиш яхши кетяпти.

Хусусан, бу борада ноҳияда биринчилардан бўлиб йиллик пахта топшириш режасини уддалаган Свердлов номли жамоа хўжалиги (раиси Шомурод Эсеркепов) фаоллик кўрсатяпти. Шу кунгача ушбу хўжаликдаги обуначилар сони 250 га яқинлашиб қолди. Шулардан 40 нафар меҳнат фахрийси хўжалик ҳисобидан бепул обуна қилинди.

Шунингдек ноҳия ички ишлар бўлими 2657 сўмлик матбуот нашрларига обуна бўлишди. Ички ишлар бўлими партия комитети котиби Б. Шоматовнинг таъкидлашича, «Тошкент ҳақиқати»га ёзилувчилар 60 кишини ташкил этди. Ноҳиядаги Калинин номли, «Гулистон» номли хўжаликларда ҳам «Тошкент ҳақиқати» муштарийлари сони юздан ошиб кетди.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ га ёзилдингизми?

Иттифоқимизнинг ҳамма жойларидаги каби жумҳуриятимизда, жумладан вилоятимизда ҳам 1991 йил учун рўзнома ва ойномаларга обуна давом этаяпти.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» РЎЗНОМАСИГА ҲАМ ОБУНА БЎЛИШНИ УНУТМАНГ.

Бунинг учун «Союзпечать» идораларига ёки иш жойингиздаги, ўқув юрти ва турар-жойингиздаги жамоатчи матбуот тарқатувчиларга мурожаат қилишингиз мумкин. Улар сизни келаси йил матбуоти учун обуна қилиб қўйишади.

РЎЗНОМАНИНГ ОБУНА БАҲОСИ 1 ЙИЛГА — 15 СЎМ 60 ТИЙИН.

● «БОБУРНОМА»НИНГ 460 ЙИЛЛИГИ ●

«...мунинг тавобидин Кандибодомдур, агарки қасаба эрмас, яхшигина қасабачадур. Бодоми яхши бўлур. Бу жиҳатдин исмга мавсумдур. Ҳурмуз ва Ҳиндистонға мунинг бодоми борур...»
БОБУР

ЧИНОР

«БОБУРНОМА»НИ ЎҚИБ

Бир азим чинор бор Конибодомда, —
Помир чўққисидай юксалган қоя.
Авлодларга мерос қай бир замондан
Сўқмоқли йўлларга ташламиш соя.

Чуқур илдиз отиб замин қаърига
Гўё юлдузларга қўйган бошини.
Сўнгсиз шохин ёйиб кўк минбарига
Бошида тутгандай ой ва қуёшни.

Аср розини сўйлайди гўё,
Сукут сақлаб ерга айлайди таъзим.
Баргларин рақсга тортади сабо,
Соябон шохлари шивирлайди жим.

Тагига сув қуйган боғбонми, шоҳми?
Ёшин аниқлашга ким бўлур қодир?
Буюк алломами, балки сайёҳми?
Ким, қачон ўтқазган?
Бу — жумбоқ, бу — сир.

Тарих қатламини варақлаб бир-бир
Хаёл гирдобига шўнғидим шу тоб.
«Бобурнома» бирдан қилдию асир,
Бобуршоҳ ҳазратим бердилар жавоб.

Юртидан қувилди шаҳзода, эвоҳ,
Лашкар тортиб чиқди Андижондан у.
Ортда қолар бўлди бобо юрт, ногоҳ
Фироқ саҳросида чекади қайғу.

Нечун она юртга сиғмайди ўғлон,
Нечун салтанатга у эмас қодир?

Ватангадо бўлиб яшарми нолон,
Нечун Ватанини тарк этар Бобур?

Умаршайх меҳридан унган шу боғлар
Бобур Мирзога ҳам табаррук она.
Нечун она ўзин ўғлини доғлар,
Нечун она унга бўлур бегона?

Не-не қароқчига кафанлар бичиб,
Қиличдан ўтказди шерюрак Сарбон.

Айни туш пайтийди, карвон ниҳоят
Кўчкак гузарини қилди манзилгоҳ.
Бошпана бўлдию минор бағоят,
Унинг соясида яйрар Бобуршоҳ.

Бошига солдию оғир савдони,
Уни салтанатдан айирди тақдир.
Қўлига олдию қилич, камонни
Олис ўлкаларга йўл солди бир-бир.

Гоҳи аравада,
Гоҳи пиёда
Сўқмоқлар ошдилар,
Ошдилар довон.
Баъзан тунадилар дашту саҳрода,
Қай бир овлоқларни қилдилар макон.

Гоҳ совуқ,
Гоҳ иссиқ,
Гоҳи тўзонда
Толиқиб босдилар қанча фарсанг йўл.
Қон сизиб чиқса ҳам чақир товондан
Шиддатнинг отида йўл юрдилар мўл.

Тош келса кемириб,
Сув келса кечиб,
Олисни кўзлади шукуҳли карвон.

Гўё олов пуркар дайди гармсел,
Қанотин ариқда ҳўллайди қушлар.
Ёш Бобур қалбига гўё бўлиб сел
Жайҳуннинг бўйлари куй бўлиб оқар.

Номдор муғаннийлар танбурин созлар,
Алёрни бошлайди яна машшоқлар.
Бўшлиқларда учар майин овозлар,
Куй билан тўлгандай яқин-йироқлар.

Помир тизмалари мисоли бўстон,
Ястаниб ётибди Хўжаягона.
Атрофин камардай боғлар Кўҳистон.
Боғистон водий бу,
Тенгсиз, ягона!

Адирларда қувнаб ўйнар оҳулар,
Чаманларда бошлар булбул базмини.
Қандайдир мусича тинмай ҳу-ҳулар.,
Бобур йиғолмайди хаёл тизгинин.

Шоҳин кўтаришга етмайди ҳоли
Мевалар сараси,

Ноёб бодом бу.
Тилларда достондир таъми, ҳосили
Жаннатул макон бу —
Кони бодом бу!

Деҳқондай тер тўкиб чарчагач қуёш
Тоғларнинг ортига қўйди бошини.
Қўлига мўйқалам ушлаган наққош
Аста безай бошлар кўк гардишини.

Ҳодарвиш қўйнига қўнади оқшом,
Ердан кўтарилар иссиқ ҳовурлар.
Тун қора чодирин ёяр батамом
Сукутга чўмади қирлар, ўнгирлар.

Яна сайилгоҳда гурунг авж олар,
Танга ором берар салқин шаббода.
Ойнинг шўъласида ёноқлар ёнар,
Соқий косаларда узатар бода.

Чинор шохларига тизилиб қатор
Юлдузлар боқади куйга маҳлиё.
Қуёшин излайди ой девонавор,
Сирли мўралайди япроқлар аро.

Ҳислар селобида қалб урар туғён,
Ғазаллар битади Бобуршоҳ хуррам.
Мовий кенгликларни уйғотар сурон,
Оқариб кўринар гўзал субҳидам.

Яна йўлга тушар шукуҳли карвон
Хушнуд кузатади уларни чинор.
Энди Бобуршоҳни кутар Ҳиндистон,
Унга таъзим айлар бу қадим диёр.

Бобуршоҳ назари тушган бу чинор,
Шоир ғазалидай яшар минг йиллар.

Илдизлар қонида кезади баҳор,
Уни қулатолмас бўрон, шамоллар.
Шундай бир чинор бор Конибодомда...

Ашурали АҲМЕДОВ.

● ҲАРБИЙ ХИЗМАТГА ОТЛАНИШДИ

Йигитларга омад тилаймиз

ВЛКСМ 50 йиллиги номли давлат хўжалигининг маданият клуби шу куни Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, ота-оналар, йигит-қизлар, хўжалик фаоллари билан гавжум бўлди. Хўжаликда ўндан ортиқ миллат вакиллари меҳнат қилаётган ҳолда турли анъана ва маросимларни нишонлашда ҳам бирга, баббаравар иштирок этишади. Бугун бу ерга улар Совет Армияси сафига чақирилаётган йигитларни кузатиш учун йиғилишган.

— Азиз ота-оналар, ёру биродарлар,— дея сўз олди хўжалик директори А. Қўшмуҳаммедов.— Ҳар қандай пайтда Ватан олдида йигитлик бурчини ўташ шарафлидир. Мана бугун бир гуруҳ йигитларимизни армия сафига кузатиш олдидан йиғилдик. Уларни ҳаммамиз яхши биламиз, ўктам йигитлар. Ишончимиз комилки, ҳар қандай вазиятда ҳам улар виждонан иш тутадилар. Хизматларини яхши ўташга интиладилар. Хўжалигимиз улар билан фахрланади. Йигитлар, хизмат пайтида бирон муаммо ёки қийинчилик туғилса хўжалигимиз маъмуриятига албатта ёзинг. Қўлдан келганча ёрдамимизни аямаймиз. Хизматдан сўнг эса тўғри шу ерга келиб меҳнат фаолиятингизни давом эттиринг.

Хўжаликда партия, комсомол ташкилотлари ташаббуси билан хизматга чақирилаётган йигитларни тантанали кузатиш яхши анъанага айланган. Бўлажак аскарлар, ўзбек йигитлари Владимир Шодмонов, Дилшод Бўрибоев, Илҳом Турдиқулов, Одил Мирзабеков, Ҳамидулла Миробиддинов, қозоқ Бауржон Эрмекбаев, рус Игорь Кирченколарнинг ёдидан бу тантанали кузатиш маросими то қишлоқларига қайтиб келгунларигача унутилмаса керак.

Йигитлар шу куни турли мусобақалар ва танловларда ҳамқишлоқлари олдида маҳоратларини намойиш қилдилар. Хўжаликнинг 48-ўрта мактаб бадиий ҳаваскорлари ижросидаги қўшиқ ва рақслар даврага файз олиб кирди.

— Мана, ўғлим Владимирни ҳам хизматга отлантиряпмиз,— дейди ўз сўзида хўжалик электриги Лев Шодмонов.— Юртимиз тинчлигини фарзандларимиз сақлайдилар. Ўртоқлари қатори ўғлим ҳам хизматни аъло даражада ўтаб соғ-саломат қайтишини тилаб қоламан. Хизмат қийинчиликларидан чўчиманг, мард бўлинг.

— Хўжалигимиз «бели бақувват» совхозлардан,— дейди биз билан суҳбатда жамоа Улуғ Ватан уруши ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси И. П. Завгородев.— Ҳар йили миллионлаб сўм соф даромад олинмоқда. Бу кўпмиллатли жамоамизнинг аҳиллик билан қилган меҳнатлари самарасидир. Мана бугунги каби тадбирлар ана шу аҳилликни мустаҳкамлайди, йигитларимизни эса руҳлантиради. Шунда улар меҳнат жамоаси кучига янада кўпроқ ишонадилар. Кези келганда , хўжалигимизда уруш ва меҳнат фахрийларига кўрсатилаётган ғамхўрликлардан миннатдорлигимизни айтиб, йигитларимизга ўз бурчларини ўташда омад тилайман.

Йиғилишда бўлажак аскарларга хўжалик маъмуриятининг совғалари, хизматнинг дастлабки кунларида асқотувчи энг зарур буюмлар берилди. Йигитлар ўз бурчларини шараф билан ўташга аҳд қилдилар.

Н. АБДУРАСУЛОВ,
Оҳангарон ноҳияси.

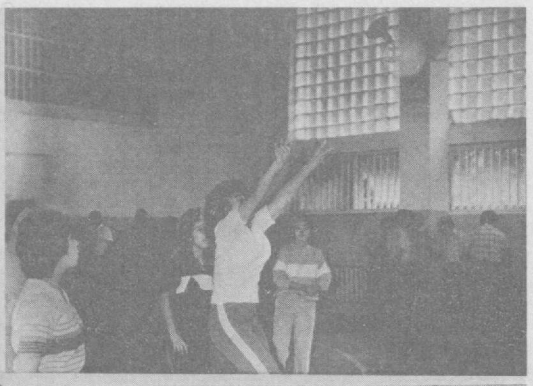

ҲАВАСКОР СПОРТЧИЛАР СПАРТАКИАДАСИ

● ЯҚИНДА Октябрь ноҳиясининг ташкилот ва муассасалари жамоаларининг ҳаваскор спортчилари ўртасида спартакиада бўлиб ўтди. «Средазгипроводхлопок», «Узгипроводхоз», «Ташметрополитен» каби муассасаларнинг мухандис ва хизматчилари, 15-БЎСМ, 42-ўрта мактаб юқори синф ўқувчилари спортнинг волейбол, стол тенниси, шахмат-шашка ва бошқа бир неча турлари бўйича ўзаро мусобақалашдилар. Бундай тадбирлар меҳнат аҳлининг саломатлигини мустаҳкамлашда муҳим омил вазифасини бажаради. Суратларда: спартакиада мусобақаларидан лавҳалар.

Суратчи Р. АЛЬБЕКОВ.

УМР САҲИФАЛАРИ

ТАБАРРУК ОДАМ

Мен уни ёшлигидан биламан: бирга катта бўлганмиз, ҳаёт ташвиш, қувончларини биргалашиб тотганмиз, бирга ишлаганмиз. Мана, энди иккимиз ҳам қартайдик, «бобой» бўлдик. Ҳар замонда қийинчилик билан ўтган болалигимиз, қаттол урушнинг даҳшатларини эслаймиз, ўлмай шу кунларга етиб келганимиздан шукур қиламиз.

Калинин қишлоқ шўроси ҳудудидаги «Қизғалдоқ» — бизнинг қишлоқ. Йўлдошбой шу ерда, камбағал деҳқон оиласида туғилган. Ўша пайтлари болалигимиздан далага чиқиб, кетмон чопардик. У ҳам кетмон чопди, аравакашлик қилди. Дўстим ёшлигидан тиришқоқ, бирор ишнинг жиловини тутса бажармай қўймайдиганлар хилидан эди. Бригадада ҳисобчи бўлиб юриб, идорага бош ҳисобчиликка кўтарилди.

Уруш бошланганда дўстим Фотимага эндигина уйланганди. Ҳали ўн саккизга ҳам тўлмаган келинчак турмуш ўртоғини кўзларида ёш билан кузатди.

Йўлдошбой фронтда полк командири бўлди, Ленинград учун омонсиз жангларда қатнашди. Қишлоқдан сопа-соғ, «гурс-гурс» қадам босиб кетган йигит хассага таяниб қайтиб келди. Қайтмаганлар, она қишлоғини, жигарларини соғиниб мусофир юртларда абадий уйқуга кетганлар кўп эди. Ўшанда бир хонадонга қувонч кирса, иккинчи хонадонга мотам бостириб кирарди. Мен сочлари оқарган келинчакларни, фарзанд доғида қадди букилган кексаларни кўп кўрганман. Юрагим эзиларди. Худога шукур қилиб, бир-биримизни юпатишдан бошқа иложимиз йўқ эди.

Дўстим урушдан қайтгач, кўп ўтмай ота-онасини ерга қўйди. Бояқишларни уруш ваҳимаси, фарзанд ташвишлари эрта олиб кетди.

Йўлдошбой . қўлтиқтаёқ билан қатнаб, колхозга котиблик қилди, кейинчалик уни Ленин номли колхоз партия комитети котиблигига сайлашди. Оёғи бот-бот оғриб турадиган одамга котиблик қийинлик қилар экан. Ариза бериб бўшади, енгилроқ ишга ўтди...

Бугунги кунда Йўлдошбой пиру бадавлат хонадон соҳиби. Беш фарзанди бор. Ҳаммаси халқ хизматида. Дўстим 1950 йилдан бери қишлоқ шўроси депутатлигига сайланиб келади. Ҳозир Охунбобоев номли колхоз ветеранлар кенгаши, етти маҳалла комитети раиси. Атрофида фарзандлари, невaралари парвона.

Яқинда унинг етмиш ёшга тўлганлигини нишонладик. У байрам дастурхони устида раҳматли Фотимасини ёдга олди:

— Афсус, раҳматли Фотимам шу кунларга етиб кеолмади. Мен ҳаётда нимага эришган бўлсам, у туфайли эришганман, қўллаб-қувватлаши, далдаси билан яшаганман.

Йўлдошбой Ғаффоров ўттиз йилдан бери Тошкент ноҳиясидаги Киров номли 9-ўрта мактаб ота-оналар комитети раиси. Ўқувчилар собиқ жангчининг ҳикояларини ҳамон тинглайдилар.

— Ана шу кунларга етиб келиш учун, сизлар учун курашганмиз. Бу кунларни қадрланг, аъло ўқиб, элга хизмат қиладиган кишилар бўлиб етишинг, — дейди у.

З. НУРИДДИНОВ,
Охунбобоев номли маҳалла комитети раиси, уруш ва меҳнат ветерани.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

Хатлар ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ НАЗОРАТИДА

«САРГАРДОН ИШ»

1990 ЙИЛ, 28 АВГУСТ

МАҚОЛАДА келтирилган Тошкент ноҳияси халқ суди фаолиятидаги камчиликлар ўринли деб ҳисоблаймиз, — дейилади вилоят адлия бошқармаси бошлиғининг муовини Т. Пидаевдан келган жавобда.

Ҳақиқатан ҳам С. Исматовни ЎзССР ЖКнинг 208-модда 2-банди ва 108-моддалари билан айблаш ҳақидаги жиноий иши 1989 йилдан то 1990 йилнинг 16 июлига қадар бир неча бор Тошкент ноҳияси халқ судининг собиқ раиси А. Т. Алимуҳамедов, вақтинча халқ судьяси вазифасини бажарган Рустамов ва халқ судининг янги сайланган раиси Т. Юсуповлар томонидан кўриб чиқилган. Лекин Рустамов ва Юсуповларнинг ишни қайта терговга қайтариш ҳақида чиқарган ажримлари вилоят суди томонидан бекор қилинган. Судьялар чиқарган ҳукм, ажрим ва қарорларнинг қанчалик қонуний эканлигига баҳо бериш адлия бошқармасининг ваколатига кирмайди. Амалдаги қонунчиликка асосан бу вазифа юқори судларга юклатилган.

Бу ишни ўз вақтида кўришни таъминламаган ва сансоларликка йўл қўйган ноҳия халқ судининг собиқ раиси А. Т. Алимуҳамедовга чора кўришнинг иложи йўқ, чунки у 1990 йил 7 мартда судьяларни сайлаш пайтида ўз вазифасидан озод этилган.

Мақолада келтирилган А. Жамолов томонидан суд жараёнини ташкил қилишда йўл қўйилган камчиликлари бўйича суҳбат ўтказилди ва унга йўл қўйган хатолари кўрсатиб ўтилди. Вилоят судьяларининг йиғилишида ҳам бу масала муҳокама қилинди.

Суд биноси ва анжомларининг талабга жавоб бермаслиги тўғри ва мақолада ўз вақтида кўтарилган муаммодир. Ҳақиқатан ҳам мазкур ноҳия халқ суди учун махсус қурилган замонавий бино ноҳия ижроқўмининг қарори билан 1988 йил Келес шаҳар Советига ва бошқа ташкилотларга берилган. Суд биноларини ремонт қилиш ва керакли жиҳозлар билан таъминлаш учун маҳаллий Советлар томонидан маблағ ажратилмади. Бу масалада адлия бошқармаси Тошкент вилояти ижроқўмининг ёрдамини кутмоқда, дейилади жавоб сўнгида.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

Пайшанба

1 НОЯБРЬ

ЎзТВ I

11.30 Мусиқа дарси. 12.00 Ҳужжатли фильмлар. 12.30 Табиатшунослик. 13.00 Грета вилласининг сири. Бадиий фильм. 18.05 Янгиликлар. 18.10 Мультфильм. 18.20 Фанга бағишланган умр. 18.55 Алифбо сабоқлари. 19.30 Ахборот. 19.45 Ёшлик оқшоми. 20.30 Ахборот. 20.50 Унутилмас сатрлар. 21.30 «Время» 22.00 Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши сессиясида. 23.00 Концерт.

ЎзТВ II

19.05 Мультфильм. 19.15 Омадли жентльменлар. Бадиий фильм. 20.40 Шарқ либослари фестивали. 21.25 Тижорат хабарлари.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 «Время». 22.00 Негатив. Бир жиноий иш воқеаси. 22.40 Революция туфайли туғилган. Бадиий фильм, 2-серия.

МТ I

7.00 «120 минут». 9.00 Жарликлар. Бадиий фильм, 4-серия. 10.20 Футбол. Пеленинг 50 йиллиги шарафига матч-бенефис. 12.00 Болалар соати. 13.00 «Время». 13.40 Коллаж. 16.30 Мусиқий хазина. 17.30 Қувноқ стартлар. 18.15 ...16 ёшгача ва ундан катталар. 19.00 «Время». 19.30 Ҳужжатли фильм. 19.50 Футбол. Пеленинг 50 йиллиги шарафига матч-бенефис. 21.30 «Время». 22.00 Шахмат бўйича жаҳон чемпионатида. 22.15 Эфирда мусиқа. 22.45 Олам кинокамера кўзгусида. 23.45 Мусиқий дам олиш программаси. 00.10 ЯТХ.

МТ II

9.00 Эрталабки бадан тарбия машқлари. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35 Табиатшунослик. 10.05 Испан тили. 11.05 Испан тили. 11.35, 12.35 Биология. 12.05 Ефросиния Полоцкая. 13.05 Сентябрдаги отпуска. Бадиий фильм, 1-серия. 14.10 Мультфильм. 14.30 Н. Чепрага куйлайди. 14.55 Ритмик гимнастика. 17.30 Мультфильм. 18.40 Концерт. 19.00 «Время». 19.30 Мультфильм. 19.40 Лонга май — узоқ яша. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 Ритмик гимнастика. 21.15 Тикланиш. 21.45 П. И. Чайковский. Ромео ва Жульетта увертюра фантазияси. 22.10 ССЖИ Олий Кенгашининг сессиясида. 23.40 Сентябрдаги отпуска. Бадиий фильм, 2-серия.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

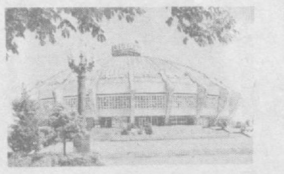

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
(Хадра майдони)
3—10 НОЯБРЬ КУНЛАРИ
СОВЕТ ЦИРКИ УСТАЛАРИНИНГ
КАТТА БАЙРАМ ТОМОШАЛАРИ
(икки бўлимдан иборат ранг-баранг дастур)
ТОМОШАЛАР
соат 11, 14, 17.00 да
БОШЛАНАДИ
ОЛДИНДАН БИЛЕТ СОТИШ ТАШКИЛ ЭТИЛГАН.
ОММАВИЙ ТАЛАБНОМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.
Болалар ташкилотлари ва қишлоқ аҳолисининг талабномаларига навбатдан ташқари хизмат кўрсатилади.
КАССА ДАМ ОЛИШ КУНИСИЗ СОАТ 10 ДАН 20.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.
Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-35-84, 44-29-04.
Цирк фойесида сураткашлик салони ишлаб турибди.

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ
ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
6, 7, 8, 9 ноябрь соат 16.00 ва 19.30 да
«ҚИЗИҚЧИ — 90» кўригининг ғолиби, кулги устаси
ҲОЖИБОЙ ТОЖИБОЕВ
ва
хушовоз хонанда
АБДУРАУФ ОЛИМОВ
ижросида
БАЙРАМ БАЗМИ
Касса соат 11.00 дан 19.00 гача ишлайди.
Телефонлар: 41-74-30, 45-92-13.

Ўзбекистон ССЖ Театр арбоблари уюшмаси
Ўзбекистон юлдузлари театр-студияси
В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
13, 14, 15 НОЯБРЬ СОАТ 16.30 ва 19.30 ДА
ҚОЗОҒИСТОН ССЖ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ АСКИЯЧИЛАРИНИНГ ЛАУРЕАТЛАРИ ВА ЭСТРАДА ХОНАНДАЛАРИ ИШТИРОКИДА
«ТОМОША» ПРОГРАММАСИНИНГ
КУЛГИ КЕЧАСИ
ПРОГРАММАДА ҚАТНАШАДИЛАР:
Бауржон ИБРАГИМОВ, Уайс СУЛТАНГАЗИН, Токсан КУЛИБЕКОВ, Данагуль ТЕМИРСУЛТОНОВА.
«ТОМОША» программасининг бош режиссёри — Луқпон ЕСЕНОВ.
Касса соат 11.00 дан 19.30 гача ишлайди.
Жамоа бўлиб келиш учун буюртмалар қабул қилинади.
Бизнинг телефон: 32-35-53, 45-92-13.

«ЎСАРФИЛЬМ» ОЛИЙ КИНОМАКТАБИ
АССАЛОМУ АЛАЙКУМ ҚАДРДОН ДЎСТЛАР!
СИЗЛАРНИ ЖУДА СОҒИНДИК!
Мана ниҳоят техник тайёргарликлар тугаб, декорациялар қурилиб Сиз ва биз узоқ орзиқиб кутган ёруғ кунлар келди! Сизлар билан қийналиб ижод қилаётган
«ТЎЙ» ТРИПТИХИНИНГ
II БАДИИЙ ВАРИАНТИНИ
ШУ ЙИЛНИНГ 20 ДЕКАБРИГАЧА
Тошкентда «Ўсарфильм»нинг кинопавильонида суратга оламиз.
Иш ва ўқиш жойларингиз раҳбарларидан жавоб олиб, Тошкентга икки ойга келишларингизни илтимос қиламиз.
Тошкентга келганингиздан сўнг иш ва ўқиш жойингизга «Тўй» кинофильмида суратга тушаётганингизни тасдиқлаб, илтимос мактуби йўллаймиз.
Ҳаммангизни «Тўй»га таклиф қиламиз!
Саҳналаштирувчи кинорежиссёр, «Ўсарфильм» муаллифи ва президенти — Саид Ўсар БЕК.
Манзилимиз: 700000, «Ўсарфильм», Тошкент, Ленинград кўчаси, 48-уй, телефон 32-01-29 (навбатчилар туну-кун).

Спорт иншоотлари бошқармаси
В. С. МИТРОФАНОВ НОМИДАГИ
СУВ СПОРТИ САРОЙИ
БАРЧА ХОҲЛОВЧИЛАРНИ СОҒЛОМЛАШТИРИШ-СУЗИШ ГУРУҲЛАРИГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ
МАЛАКАЛИ ТРЕНЕРЛАР СИЗНИ ВА ФАРЗАНДЛАРИНГИЗНИ ҚИСҚА МУДДАТ ИЧИДА СУЗИШГА ЎРГАТАДИ.
Якшанба кунлари оилавий гуруҳлар ишлайди.
Ҳавза қошида 2 та буғ ҳаммоми бор.
Машғулотларга қатнашиш учун абонементларни нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотиб олиш мумкин.
Маълумотлар олиш учун телефон 33-55-32.
Манзилимиз: Тошкент шаҳри, 47-алоқа бўлими, 1-Май кўчаси, 76-уй.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

МУҲАРРИР ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: мафкура — 325778, деҳқончилик-саноат — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Советлар ҳаёти — 325645; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар —334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.